

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
СРЕДНЕКОРСИНСКОГО
СЕЛЬСКОГО ПОСЕЛЕНИЯ
АРСКОГО МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН
ул. Молодежная, д.13, д. Средняя Корса, Ар-
ский муниципальный район, 422024

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
УРТА КУРСА
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ
Яшьләр ур, 13 нче йорт, Урта Курса авылы,
Арча муниципаль районы, 422024

Тел. (84366) 53-4-32, факс (84366) 53-4-32. E-mail: Skor.Ars@tatar.ru

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

от « 17 » декабря 2025 г.

№ 40

«Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының «Урта Курса авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегендә 2040 елга кадәр су белән тәэмин итү һәм су агызу схемасын раслау турында»

«Россия Федерациясенең 2011 елның 7 декабрендәге №416-ФЗ номерлы «Су белән тәэмин итү һәм су агызу турында»гы Федераль законына, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2013 елның 5 сентябрендәге №782 номерлы «Су белән тәэмин итү һәм су агызу схемалары турында»гы карарына нигезләнеп, Урта Курса авыл жирлегенә Башкарма комитеты КАРАР кабул итә:

1. «Урта Курса авыл жирлегенә» муниципаль берәмлегендә 2040 елга кадәрге чор өчен су белән тәэмин итү һәм су агызу схемасын расларга.
2. Әлегә карар 2026 елның 1 гыйнварыннан үз көченә керә.
3. Әлегә карарны Татарстан Республикасының хокукый мәгълүматлар рәсми порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга һәм Арча муниципаль районының рәсми сайтында һәм мәгълүмат стендларында урнаштырып, халыкка житкерергә.
4. Әлегә карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз өстемә алам.

Глава Среднекорсинского
сельского поселения

Р.Р. Вафина

ИП Сивуха Николай Николаевич
ИНН 432401588030 Эл. почта: rost43@bk.ru Тел.: +7(953)6931287
610008 Кировская обл, г. Киров

Расланды:
Татарстан Республикасы Арча муниципаль
районының Урта Курса авыл жирлеге
башкарма комитеты тарпфыннан
Урта Курса авыл жирлеге башлыгы
Р.Р. Вафина

**2040 ЕЛГА КАДӘР ЧОРГА ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АРЧА МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ
"УРТА КУРСА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ" МУНИЦИПАЛЬ
БЕРӘМЛЕГЕН СУ БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ ҺӘМ СУ ТҮГҮ
СХЕМАЛАРЫ**

Кереш	4
2 бүлек. СУ БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ СХЕМАСЫ	8
1 бүлек “Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларының техник-икътисадый торышы”	8
2 бүлек "Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларын үстерү юнәлешләре"	17
3 бүлек. "Кайнар, эчә торган, техник суны су белән тәэмин итү һәм куллану балансы"	19
4 бүлек. "Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системалары объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү буенча тәкъдимнәр"	31
5 бүлек. "Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системалары объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү чараларының экологик аспекты"	37
6 кискәк. "Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системалары объектларын төзүгә, реконструкцияләүгә һәм модернизацияләүгә капитал салулар күләмнәрен бәяләү"	38
7 бүлек. "Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларын үстерү күрсәткечләренең планлы күрсәткечләре"	42
8 бүлек. “Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларының ачыкланган хужасыз объектлары исемлегә (алар ачыкланган очракта) һәм аларны эксплуатацияләүгә вәкаләтле оешмалар исемлегә”	43
3 бүлек. СУ АГЫЗУ СХЕМАСЫ	44
1 бүлек. "Су агызу өлкәсендә гамәлдәге ТОРЫШ"	44
2 бүлек. "Су агызу системасында агып төшүче сулар Балансы"	47
3 бүлек. "Агып төшүче сулар күләме фаразы"	48
4 бүлек. "Үзәкләштерелгән су агызу системасы объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү (техник яктан яңадан коралландыру) буенча тәкъдимнәр"	49
5 бүлек. "Үзәкләштерелгән су агызу системасы объектларын төзү һәм реконструкцияләү чараларының экологик аспекты"	51
6 кискәк. "Үзәкләштерелгән су агызу системасы объектларын төзүгә, реконструкцияләүгә һәм модернизацияләүгә капитал салуларга ихтыяҗны бәяләү"	52
7 бүлек. "Үзәкләштерелгән су агызу системасын үстерү күрсәткечләренең планлы күрсәткечләре"	53
8 бүлек. "Үзәкләштерелгән су агызу системасының ачыкланган хужасыз объектлары исемлегә (алар ачыкланган очракта) һәм аларны эксплуатацияләүгә вәкаләтле оешмалар исемлегә" ...	54
НӘТИҖӘЛӘР ҺӘМ ТӘКЪДИМНӘР	55
ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ	56

Кушымталар исемлеге

- 1 кушымта – Югары Курса авылын су белән тәмин итү челтәрләре схемасы;
- 2 кушымта – Түбән Курса, Урта Курса авылларнын су белән тәмин итү челтәрләре схемасы;
- 3 кушымта – Алан авылын су белән тәмин итү челтәрләре схемасы;
- 4 кушымта – Корайван авылын су белән тәмин итү челтәрләре схемасы;
- 3 кушымта – Сарай-Чокырча авылын су белән тәмин итү челтәрләре схемасы.

Кереш

Су белән тээмин итү схемасы — энергияне сак тоту һәм энергетика нәтижелелеген арттыру, санитария һәм экология иминлеге өлкәсендә хокукый жайга салуны исәпкә алып, аны үстерүдәге су белән тээмин итү системаларының нәтижәле һәм имин эшләвен нигезләү буенча материаллар булган документ.

Су эзерләү - суны эчәргә яраклы яисә техник су сыйфатында куллануны тээмин итә торган эшкәртү;

Су белән тээмин итү - су эзерләү, эчәр суны үзәкләштерелгән яки үзәкләштерелмәгән салкын су белән тээмин итү (салкын су белән тээмин итү) системаларыннан файдаланып, абонентларга ташу һәм бирү, яисә кайнар су белән тээмин итүнең (кайнар су белән тээмин итү) үзәкләштерелгән яки үзәкләштерелмәгән системаларыннан файдаланып, абонентларга кайнар су эзерләү, транспортировка һәм бирү;

Суүткәргеч чөлтәре - жылылык белән тээмин итү максатларында да файдаланыла торган инженерлык корылмаларыннан тыш, су ташу өчен билгеләнгән үзара технологик бәйләнгән инженерлык корылмалары комплексы;

Су белән тээмин итүнең технологик зонасы - салкын су белән тээмин итүне гамәлгә ашыручы оешманың суүткәргеч чөлтәренә бер өлеш, аның чикләрендә суның исәпләнгән чыгымы нигезендә кулланучыларга су бирелгәндә су басымының (басымының) норматив күрсәткечләре тээмин ителә;

Су агызуның технологик зонасы-су агызуны гамәлгә ашыручы оешманың канализация чөлтәренә бер өлеш, аның чикләрендә агып төшүче суларны кабул итү, транспортировка, чистарту һәм агызу яисә агып төшүче суларны су объектына турыдан-туры (чистартусыз) чыгару тээмин ителә;

Эксплуатация зонасы-салкын су белән тээмин итүне һәм (яисә) су түгүне гамәлгә ашыручы оешманың үзәкләштерелгән су белән тээмин итү һәм (яисә) су түгү системаларын эксплуатацияләү оешмасының бурычлары (жаваплылыгы) билгесе буенча билгеләнгән эксплуатация жаваплылыгы зонасы.

Су белән тээмин итү схемасының төп максатлары һәм бурычлары:

- су белән тээмин итү системасын үстерүнең озак сроклы перспективасын билгеләү, әйләнә-тирә мохиткә минималь йогынты ясаганда иң экономияле ысул белән ышанычлы су белән тээмин итүне тээмин итү, шулай ук су белән тээмин итү системаларын үстерүне һәм энергияне сак тоту технологияләрен кертүне икътисадый стимуллаштыру;
- капитал капитал төзелеш объектын һәм мондый тоташтыруны башкарырга техник мөмкинлеге булганда бурычлы оешманы су белән тээмин итү чөлтәләренә тоташтыру мөмкинлеген билгеләү;
- норматив таләпләр нигезендә су белән тээмин итү системаларының ышанычлылыгын арттыру;
- озак сроклы перспективада һәр кулланучыга исәпләгәндә су белән тээмин итүгә чыгымнарны минимальләштерү;
- жирлек халкын су белән тээмин итү;
- жирлекне су белән тээмин итү өлкәсендә файдаланыла торган житештерү һәм башка билгеләнештәге яңа объектлар төзү;
- соңгы ун елда тормыш сыйфатын яхшырту гамәлдәге объектларның коммуналь инфраструктурасын тиешенчә үстерү зарурлыгына китерә.

Су белән тээмин итү һәм ташландык суларны агызу схемасын эшләү өчен нигез булып тора:

- “Су белән тээмин итү һәм су бүлөп бирү турында” 2011 елның 7 декабрендәге 416-ФЗ номерлы Федераль законы;

- РФ Хөкүмәтенең 2013 елның 5 сентябрендәге 782 номерлы карары белән расланган су белән тәмин итү һәм ташландык суларны агызу схемаларының эчтәлегенә таләпләр;
- Муниципаль берәмлекне территорияль планлаштыру документлары.

1 бүлек. ГОМУМИ БЕЛЕШМӘЛӘР

1.1 Территорияләренң чикләре һәм исемнәре бердәм ситуация схемасында күрсәтелеп, жирлекнең административ составы

Арча муниципаль районы Татарстан Республикасының төньяк-көнбатышында уңайлы икътисадый-географик урын алып тора, республика башкаласы Казан шәһәрен Киров өлкәсе, Удмуртия Республикасы һәм Пермь крае белән тоташтыручы транспорт магистральләрендә урнашкан, ресурслар белән (руда булмаган файдалы казылмалар, урман, су, жир ресурслары)житәрлек дәрәжәдә тәмин ителгән.

Арча муниципаль районының Урта Курса авыл жирлегенә (алга таба – Урта Курса авыл жирлегенә) Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының көньяк-көнчыгыш өлешендә урнашкан. Урта Курса авыл жирлегененң мәйданы 6869 га тәшкил итә. Урта Курса авыл жирлегенә Арча муниципаль районының Сиже, Иске Кырлай, Яңа-Сала авыл жирлекләренә, шулай ук Арча шәһәренә һәм Саба районы белән.

Урта Курса авыл жирлегенә территориясендә түбәндәгеләр торак пунктлар урнашкан: Югары Курса авылы, Сарай-Чокырча авылы, Урта Курса авылы, Алан авылы, Сарай-Чокырча тимер юл разъезды, Корайван авылы, Түбән Курса авылы. Урта Курса авылы Урта Курса авыл жирлегененң административ авылы булып тора.

1.2 Территорияләр һәм территорияль (кадастр) бүленеш элементлары буенча халыкның сан составы

2025 елның 1 гыйнварына жирлек халыкның гомуми саны 1042 кеше тәшкил иткән.

Даими халык саны тотрыклы кимү тенденциясенә ия. Халыкның кимүе үлүчеләр санының туучылар саныннан даими артуы белән бәйле. Халык санының кимүенә миграция агымы ярдәм итә, ул халыкның яшәү структурасын үзгәртә - ешрак яшыләр китә, китү урыннарында халыкның «картаюы» күзәтелә. Миграция агымы халыкның тормыш дәрәжәсененң түбән булуына, яшыләрненң югары белем алу өчен эре муниципаль берәмлекләргә китүенә, мәдәни-көнкүреш мохитененң алга китүенә бәйле.

1.3 Геологик белешмәләр

Арча районы территориясенең Төньяк Татар гөмбәзененң көнбатыш битендә һәм Казан-Киров борылышының көнчыгыш битендә урнашкан.

Иң борынгы көндезгә өслеккә чыга торган төп токимнар булып Пермь системасы катламнары тора.

Елга үзәннәрененң, чокырларның аскы өлешләрендә Казан ярусы токимнары ачык күренә, алар көнбатышта ачык соры доломитлар һәм известьташлардан, көнчыгышта кызыл төстәгеләр комташлар һәм мергельләрдән, конгломерат, известьташ һәм балчык катламнарыннан тора.

Елга үзәннәренә битләрененң урта һәм югары өлешләрендә һәм аеруча калку су бүлү участокларында чуар төслеләр балчыклар, алевроитлар ачыла, алар комташлар һәм конгломератлар белән катламланалар.

Һәр жирдә хәзергә һәм өскә дүрттән бер өлешле комлы-балчыклы туфрак ясаучы токимнар булып хезмәт итүчеләр катламнар үскән.

Арча районында кирпич балчык, төзелеш комы, таш ятмалары эшкәртелә. Көпшәк известьташлар һәм доломитлар эчеләр туфракны мелиорацияләү өчен чыгарыла.

Төзелеш материаллары һәм жирле әһәмияткә ия эшләнмәләр өчен минераль чимал ятмалары барланган һәм эксплуатацияләнә. Үзләштерүгә Сарай-Чокырча балчык чималы, Арча кирпич чималы һәм Күпербаш известьташ чыганакалары жәлеп ителгән. 10нан артык торф ятмасы ачыкланган.

1.4 Климат шартлары

Климаты уртача-континенталь, жәй чагыштырмача дымлы һәм салкын, кыш уртача салкын һәм карлы. Январның уртача еллык температурасы +3,4°C, гыйнварда -12,7°C, июльдә - +19,4°C, абсолют минимум -48 °C, абсолют максимум +38 °C.

Кышсыз чорның уртача озынлыгы - 143 көн.

Еллык явым-төшем 521 мм, жылы чорда 349 мм ява.

Тотрыклы кар капламы ноябрьнең икенче ункөнлегә уртасында хасил була, апрельнең икенче ункөнлегә башында таркала. Кар катламының уртача биеклегә - 37 см (20–81 см).

Жилнең өстенлек итүче юнәлешләре: бер елда – көньяк-көнбатыш (20,1%) һәм Көнбатыш (15,9%), кыш көне – көньяк-көнбатыш (22,8%) һәм Көнъяк (19,6%), жәй көне – Төнъяк (16,8%) һәм төньяк-көнчыгыш (13,8%).

1.5 Рельефның тасвирламасы

Арча районы-Татарстан Республикасының иң зур районнарының берсе, аның мәйданы 1842 км², район буенча Казанны Киров өлкәсе, Удмуртия Республикасы һәм Пермь крае белән тоташтыручы транспорт магистральләре уза. Көнбатыш Кама алды төньяк өлешендә урнашкан, Татарстанның Балтач, Саба, Теләче, Питрәч, Биектау, Өтнә районнары һәм Марий Эл Республикасы (Мари-Төрөк һәм Морки районнары) белән чиктәш.

Районның рельефы - калкулыклы тигезлек (биеклегә 170-266 м), Казансу (кушылдыклары: Атынка, Березинка, Ия, Кесмәс), Ашыт, Шушма елгалары үзәннәре белән бүлгәләнгән. Ачык соры урман һәм кәсле-көлсу туфраклар таралган. Район территориясенең якынча 12% заним урманнар алып тора.

Районның төньягында Нократ калкулыгы (биеклегә 200 м кадәр) тау итәкләре күзәтелә. Кесмәс һәм Казансу елгаларының суляк ярлары буйлап Арча районының иң түбән көньяк өлеше урнашкан, биеклекләре 120-140 м. Районның уртача, мәйданы буенча иң зур өлеше, төньяктан Ашыт һәм Хәтнә елгалары үзәннәре белән чикләнгән, Казансуның уң кушылдыклары тарафыннан 140-160 м биеклекләре өстенлек иткән меридиональ юнәлештә сузылган берничә елга араларына бүленгән (иң зур биеклегә 200 м көнчыгышта Казансу чишмәләре башында). Районның төньяк, иң калку (биеклегә 160-180 м) өлеше Ашыт, Шушма, Шура елгаларының һәм аларның кушылдыкларының өске өлешен үз эченә ала..

Шура – Ашыт, Ашыт – Симет, Казанка – Норма, Казанка – Кесмәс елгалары арасында 170-200 м абсолют тамгалы (биеклек 90-120 м га житә) калку су бүлү өслекләре зур булмаган участоклар булып сакланып калган.

Район өслегенең эрозия ягыннан нык бүлгәләнгәнлегә белән аерылып тора. Чокырлар челтәренең тыгызлыгы – 0,3-0,4 км/кв. км, үзәнлекләр челтәренең тыгызлыгы - 0,9 км/кв. км. Казансуның сул ярында һәм аның уң кушылдыкларында тирәнлегә 3-7 м га кадәр булган чокырлар рәвешендә карст процесслары күренә.

1.6 Заявкалар алынган яисә техник шартлар бирелгән, яисә су белән тәмин итү һәм (яисә) су түгү челтәрләренә технологик тоташтыруга шартнамәләр төзелгән перспективалы төзелеш объектлары турында белешмәләр

Яңа төзелеш объектлары турында белешмәләр бирелмәде.

1.7 Су белән тәмин итү һәм (яисә) су түгү челтәрләренә технологик тоташтыруның техник шартлары булган перспективалы төзелеш объектлары яисә зоналары турында белешмәләр бирелмәгән.

Жирлек территориясен үстерү планында реконструкция һәм уңайлы яшәү шартларын тәмин итә торган заманча яңа төзелеш булдыру юлы белән гамәлдәгә төзелеш территорияләрендә урнаштырыла торган яңа торак төзелеш күздә тотыла. Үсеш планнары нигезендә жирлек территориясендә торак һәм ижтимагый биналар, шулай ук индивидуаль торак йортлар төзү планлаштырыла.

Хәзерге вакытта авыл жирлегә территориясендә торак төзелеш индивидуаль торак төзелеш белән күрсәтелә. Киләчәктә урнашкан күчереп утырту системасы үзенең структурасын саклап калачак.

2 бүлек. СУ БЕЛӘН ТЭЭМИН ИТҮ СХЕМАСЫ

1 БҮЛЕК “ҮЗӘКЛӘШТЕРЕЛГӘН СУ БЕЛӘН ТЭЭМИН ИТҮ СИСТЕМАЛАРЫНЫҢ ТЕХНИК-ИКТІСАДЫЙ ТОРЫШЫ”

1.1 Су белән тәэмин итү системасын һәм структурасын тасвирлау һәм жирлек территориясен эксплуатация зоналарына бүлү

Су белән тәэмин итү системалары кулланучыларны тәүлекнең теләсә кайсы вакытында кирәкле күләмдә һәм кирәкле сыйфатта су белән тәэмин итә торган корылмалар һәм жайланмалар комплексын атыйлар.

Су белән тәэмин итү системаларының бурычлары булып торалар:

- су чыгару;
- кирәк булганда аны эшкәртү урыннарына тапшыру;
- суны махсус резервуарларда саклау;
- суүткәргеч челтәренә кулланучыларга су бирү.

Урта Курса авыл жирлегенә составына җиде торак пункт керә. Шулардан алтысында, атап әйткәндә, Югары Курса, Түбән Курса, Урта Курса, Алан, Сарай-Чокырча, Корайван авылларында үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системалары эшли..

Су белән тәэмин итү системасы үзәкләштерелгән, хужалык-эчү һәм янгынга каршы ихтыяжлар өчен берләштерелгән. Тышкы янгын сүндерү челтәрләрдә урнаштырылган жир асты янгын сүндерү гидрантларынан күздә тотыла. Хәзерге вакытта хужалык эчә торган су белән тәэмин итүнең төп чыганагы булып жир асты сулары (артезиан скважиналары) тора.

Муниципаль берәмлек территориясендә су белән тәэмин итү хезмәтен “Арча муниципаль районы водоканалы” җаваплылыгы чикләнгән җәмгыятье (алга таба - “АМР водоканалы” ЖЧЖ) башкара.

1.2 Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системалары колачламаган территорияләргә тасвирлау

Жирлекнең үзәкләштерелгән су белән тәэмин ителмәгән территорияләренә түбәндәгеләр керә:

- Югары Курса, Түбән Курса, Урта Курса, Алан, Сарай-Чокырча, Корайван авыллары кырыйларында урнашкан индивидуаль торак төзелешә;
- Сарай-Чокырча тимер юл разъезды территориясе.

Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү булмаганда, эчәр су чыганагы буларак вак корылмалы шәхси скважиналар, шахта һәм бораулау коелары, чишмәләр файдаланыла. Кагыйдә буларак, Утар төзелешә өчен чистарту чокырлары файдаланылуын исәпкә алып, алар кулланган суның сыйфаты кайбер очракларда санитария нормалары таләпләренә җавап бирми. Бер үк вакытта агып төшүче суларның су белән тәэмин итү өчен файдаланыла торган жир асты сулы катламнарына элөгү куркынычы да бар.

1.3 Су белән тәэмин итүнең технологик зоналары, Үзәкләштерелгән һәм үзәкләштерелмәгән су белән тәэмин итү зоналары (тиешенчә су белән тәэмин итү үзәкләштерелгән һәм үзәкләштерелмәгән кайнар су белән тәэмин итү системаларынан, салкын су белән тәэмин итү системаларынан файдаланып гамәлгә ашырыла торган территорияләр) тасвирламасы һәм үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системалары исемлегә

“Су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу турында” 2011 елның 7 декабрендәге 416-ФЗ номерлы Федераль закон һәм РФ Хөкүмәтенен “Су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу схемалары турында” 2013 елның 5 сентябрендәге 782 номерлы карары (“Су белән тәэмин итү һәм су түгү схемаларын эшләү һәм раслау кагыйдәләре”, “Су белән тәэмин итү һәм су түгү схемаларының эчтәлегенә таләпләр” белән бергә) су белән тәэмин итү һәм ташландык суларны агызу өлкәсендә яңа төшенчәләр кертә:

“су белән тәмин итүнең технологик зонасы” - кайнар су белән яисә салкын су белән тәмин итүне гамәлгә ашыручы оешманың суүткәргеч челтәренең бер өлеше, аның чикләрендә суның исәпләнгән чыгымы нигезендә кулланучыларга су биргәндә су басымының (басымының) норматив күрсәткечләре тәмин ителә;

“салкын су белән үзәкләштерелгән тәмин итү системасы” - су әзерләү, ташу һәм абонентларга эчә торган һәм (яисә) техник су бирү өчен билгеләнгән үзара технологик бәйләнгән инженерлык корылмалары комплексы;

“үзәкләштерелмәгән салкын су белән тәмин итү системасы” - технологик яктан үзәкләштерелгән салкын су белән тәмин итү системасына бәйле булмаган һәм гомуми файдалану яисә чикләнгән затлар даирәсе өчен билгеләнгән корылмалар һәм җайланмалар.

Үзәкләштерелгән су белән тәмин итүнең технологик зоналары тасвирламасы 1 нче таблицада бирелгән.

1таблица – Үзеклэштөрөлгән су белән тәмин итүнең эксплуатация зоналары

Муниципаль берәмлек составына керүче торак пунктларның атамасы	Су белән тәмин итү системасы (үзеклэштөрөлгән/үзеклэштөрөлмәгән)	Су белән тәмин итү чыганагы	Үзеклэштөрөлгән су белән тәмин итүне гамәлгә ашырганда эксплуатация җаваплылыгына ия оешма	Су белән тәмин итү чыганакларының балансылыгы
Югары Курса авылы	үзеклэштөрөлгән	Артезиан скважинасы	“АМР водоканалы” ЖЧЖ	“Урта Курса авыл җирлеген” МБ
	үзеклэштөрөлмәгән	шахта коелары, вак скважиналар	“Урта Курса авыл җирлеген” МБ, шәхси затлар	“Урта Курса авыл җирлеген” МБ, шәхси затлар
Түбән Курса, Урта Курса авыллары	үзеклэштөрөлгән	Артезиан скважинасы	“АМР водоканалы” ЖЧЖ	“Урта Курса авыл җирлеген” МБ
	үзеклэштөрөлмәгән	шахта коелары, вак скважиналар	“Урта Курса авыл җирлеген” МБ, шәхси затлар	“Урта Курса авыл җирлеген” МБ, шәхси затлар
Алан авылы	үзеклэштөрөлгән	Артезиан скважинасы	“АМР водоканалы” ЖЧЖ	“Урта Курса авыл җирлеген” МБ
	үзеклэштөрөлмәгән	шахта коелары, вак скважиналар	“Урта Курса авыл җирлеген” МБ, шәхси затлар	“Урта Курса авыл җирлеген” МБ, шәхси затлар
Корайван авылы	үзеклэштөрөлгән	Артезиан скважинасы	“АМР водоканалы” ЖЧЖ	“Урта Курса авыл җирлеген” МБ
	үзеклэштөрөлмәгән	шахта коелары, вак скважиналар	“Урта Курса авыл җирлеген” МБ, шәхси затлар	“Урта Курса авыл җирлеген” МБ, шәхси затлар
Сарай-Чокырча авылы	үзеклэштөрөлгән	Артезиан скважинасы	“АМР водоканалы” ЖЧЖ	“Урта Курса авыл җирлеген” МБ
	үзеклэштөрөлмәгән	шахта коелары, вак скважиналар	“Урта Курса авыл җирлеген” МБ, шәхси затлар	“Урта Курса авыл җирлеген” МБ, шәхси затлар
Сарай-Чокырча тимер юл разъезды	үзеклэштөрөлмәгән	шахта коелары, вак скважиналар	“Урта Курса авыл җирлеген” МБ, шәхси затлар	“Урта Курса авыл җирлеген” МБ, шәхси затлар

1.4 Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларын техник тикшерү нәтижеләрен тасвирлау

1.4.1 Гамәлдәге су белән тәэмин итү чыганаclarының һәм су алу корылмаларының торышын тасвирлау

Су белән тәэмин итү системасы дип кулланучыларны тәүлекнең теләсә кайсы вакытында кирәкле күләмдә һәм кирәкле сыйфатта су белән тәэмин итә торган корылмалар һәм жайланмалар комплексын атыйлар.

Су белән тәэмин итү чыганагы булып жир асты сулары - артезиан скважиналары тора. Түбәндә муниципаль берәмлек территориясендә гамәлдә булган үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системалары тасвирламасы китерелә.

Югары Курса авылын үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасы

Югары Курса авылын үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү бер жир асты су чыганагыннан оештырылган:

- житештерүчәнлегә тәүлегенә 175 м³ булган 81нче номерлы скважина.

Кирәкле басым дәрәжәсен саклау өчен бүлү челтәрендә скважина янәшәсендә һәркайсының күләме 25 м³ булган ике су башнясы урнаштырылган

Түбән Курса, Урта Курса авылын үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасы

Түбән курса, Урта Курса авылын үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү бер жир асты су чыганагыннан оештырылган:

- житештерүчәнлегә тәүлегенә 213 м³ булган 31 нче номерлы скважина.

Кирәкле басым дәрәжәсен саклау өчен бүлү челтәрендә скважина янәшәсендә 25м³ күләмендәге су жыю манарасы урнаштырылган.

Корайван авылын үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасы

Корайван авылын үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү бер жир асты су чыганагыннан оештырылган:

- житештерүчәнлегә тәүлегенә 175 м³ булган 32нче номерлы скважина.

Кирәкле басым дәрәжәсен саклау өчен бүлү челтәрендә скважина янәшәсендә 15 м³ күләмендәге су жыю манарасы урнаштырылган..

Алан авылын үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасы

Алан авылын үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү бер жир асты су чыганагыннан оештырылган:

- житештерүчәнлегә тәүлегенә 132 м³ булган 34нче номерлы скважина.

Кирәкле басым дәрәжәсен саклау өчен бүлү челтәрендә скважина янәшәсендә һәркайсының күләме 15 м³ булган ике су башнясы урнаштырылган

Сарай-Чокырча авылын үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасы

Югары Курса авылын үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү бер жир асты су чыганагыннан оештырылган:

- житештерүчәнлегә тәүлегенә 175 м³ булган 33нче номерлы скважина.

Кирәкле басым дәрәжәсен саклау өчен бүлү челтәрендә скважина янәшәсендә һәркайсының күләме 25 м³ булган ике су башнясы урнаштырылган

Су белән тәэмин итү чыганаclarы I пояс санитария саклау зоналары белән тәэмин ителгән, аларның күләме СанПин 2.1.4.1110-02 “Су белән тәэмин итү чыганаclarын һәм хужалык-эчү билгеләнешендәге суүткәргечләрне санитария саклау зоналары” таләпләренә туры килә. Санитар саклау зоналарыннан файдалану “Су белән тәэмин итү чыганаclarын һәм хужалык-эчү

билгеләнешендәге суүткәргечләрне санитар саклау зоналары” СанПиН 2.1.4.1110-02 таләпләре нигезендә үтәлә.

Үзәкләштерелгән су белән тәмин итү чыганакларының гомуми характеристикасы түбәндәге таблицада китерелде.

2 таблица – Су белән тәмин итү чыганакларына характеристика

№ п/п	Шартлы билгеләү	Күрсәтелгән житештерү-чәнлек, (м³/тәүлек)	Файдалануга тапшыру елы	Насос маркасы (насослар)	Насос жайланмасының житештерү-чәнлегә, (м³/тәүлек)	Санитар сак зонасы булу
1	Югары Курса авылын су белән тәмин итү системасы					
1.1	81нче номерлы скважина	175	2013	ЭЦВ-6	240	бар
2	Алан авылын су белән тәмин итү системасы					
2.1	34нче номерлы скважина	132	1971	ЭЦВ-6	240	бар
3	Түбән Курса, Урта курса авылларнын су белән тәмин итү системасы					
3.1	31нче номерлы скважина	213	1970	ЭЦВ-6	240	бар
4	Сарай-Чокырча авылын су белән тәмин итү системасы					
4.1	33нче номерлы скважина	175	1977	ЭЦВ-6	240	бар
5	Корайван авылын су белән тәмин итү системасы					
5.1	32нче номерлы скважина	175	1977	ЭЦВ-6	240	бар

1.4.2. Суны чистарту һәм эзерләүнең гамәлдәге корылмаларының тасвирламасы, су эзерләүнең кулланыла торган технологик схемасының су сыйфаты нормативларын тәмин итү таләпләренә туры килүен бәяләүне дә кертеп

СанПиН 2.1.3684-21 һәм СанПиН 1.2.3685-21 таләпләре нигезендә эчә торган су эпидемик һәм радиацион яктан куркынычсыз, химик составы буенча зарарсыз һәм уңай органолептик үзлекләргә ия булырга тиеш, шулай ук эчә торган суның сыйфаты бүлү чөлтәренә кергәнче, шулай ук тышкы һәм эчке суүткәргеч чөлтәренә су аеру нокталарында гигиена нормативларына туры килергә тиеш.

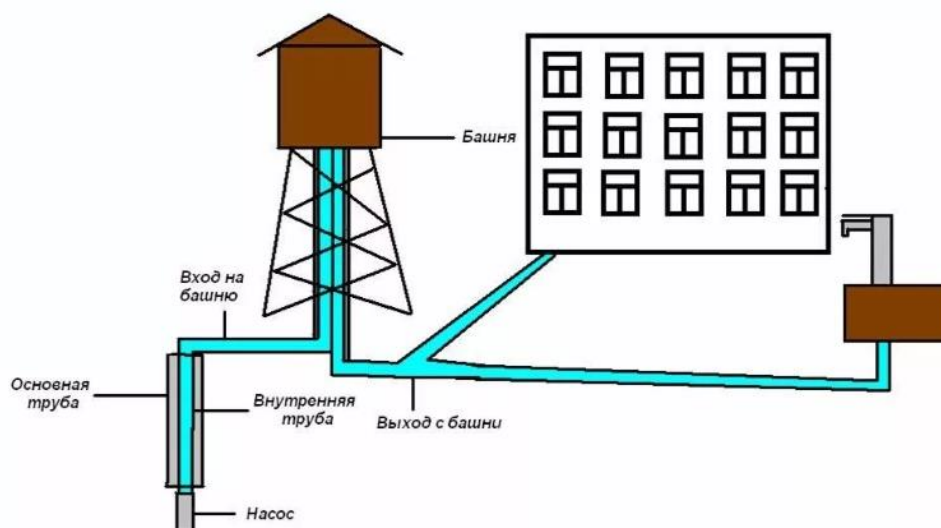
Су эзерләү һәм су чистарту юк, кулланучыларга башлангыч (табигый) су бирелә. Курайван авылының су җыю корылмаларыннан алына торган эчәргә яраклы суның сыйфаты гомуми катылык күрсәткече (14+2,1 мг-экв/л, норматив 7 мг-экв/л кадәр булганда); гомуми минеральләшү (1099+98,9 мг/л, норма 1000 мг/лдан артмаса) буенча норматив документация таләпләренә туры килми.

Югары Курса, Түбән Курса, Алан, Сарай-Чокырча авылларын су белән тәэмин итү системаларында эчәр суның сыйфаты суның физик-химик һәм бактериологик үзлекләренән төп күрсәткечләренә туры килә, СанПиН 1.2.3685-21 «гигиена нормативлары һәм кеше өчен яшәү тирәлегә факторларының куркынычсызлыгын һәм (яки) зарарсызлыгын тәэмин итүгә таләпләр» нигезендә.

Кулланучыларны сыйфатлы эчәр су белән тәэмин итү өчен жирлекнең су алу корылмаларында суны чистарту станцияләре урнаштыру вариантларын карарга тәкъдим ителә, алар суны зарарсызландыруны, шулай ук су белән тәэмин итү системаларында катылык күрсәткечләрен киметүне күздә тоталар.

1.4.3 Гамәлдәге үзәкләштерелгән насос станцияләренән торышын һәм эшләвен тасвирлау, шул исәптән су бирүнең энергия нәтижәлеген бәяләү, ул билгеләнгән су күләмен биерү өчен кирәкле электр энергиясенән чагыштырма чыгымы һәм билгеләнгән басым дәрәжәсә нисбәте буларак бәяләнә

Жирлек территориясендә су белән тәэмин итү түбәндәге схема буенча гамәлгә ашырыла: су белән тәэмин итү чыганагы алына торган су турыдан-туры бүлү чөлтәренә һәм алга таба су сүтү колонкаларына яисә кулланучыга бирелә. Бүлү чөлтәрендә таләп ителгән басым дәрәжәсен саклау өчен су жыю башнялары кулланыла.

2 рәсем – Су жыю манарасыннан башка су белән тәэмин итүнең принципиаль схемасы (1 – су белән тәэмин итү чыганагы, скважина; 2 – кулланучылар)

1.4.4 Су белән тәэмин итү системаларының суүткәргеч чөлтәрләренән торышын һәм эшләвен тасвирлау, чөлтәрләрнең тузу зурлыгын бәяләүне һәм бу чөлтәрләр буенча транспортлау процессында суның сыйфатын тәэмин итү мөмкинлеген билгеләүне дәктереп

Суүткәргеч чөлтәре кулланучыларга су ташыла торган магистраль һәм таратучы торбаүткәргечләр жыелмасыннан гыйбарәт. Суүткәргеч чөлтәренән төп максаты - кулланучыларга кирәкле күләмдә, кирәкле сыйфатта һәм кирәкле басым белән су биерү.

Жирлекне су белән тәэмин итү чөлтәрләренә характеристика түбәндәге таблицада китерелгән.

3 таблица – Муниципаль берәмлекне су белән тәэмин итү чөлтәрләренә характеристика

№ п/п	Торак пункт исеме	ВНБ, куб.м.	Гамәлдәге су белән тәэмин итү чөлтәрләре, км.	
			Ø 63	Ø 110/225

1	Югары Курса авылы	25	3,5	
2	Тзбэн Курса авылы	25	2	1,5
3	Урта Курса авылы	25	1,8	
4	Алан авылы	15	2,3	
5	Сарай-Чокырча авылы	25	3,5	
6	Корайван авылы	15	1,5	
	Гомумән:	6	14,6	1,5
	Барлыгы			16,1

Су белән тээмин итү челтәрләренең тузуы 100% ка житә. Суүткәргеч челтәрләре төрле материаллардан (чуен, корыч һәм полиэтилен) эшләнган. Су белән тээмин итү челтәрләренең эшләүгә сәләте планлы һәм авария хәлендәге ремонт үткәрү, шулай ук челтәрләренең тузган участкаларын өлешчә алыштыру белән тээмин ителә. Су белән тээмин итү корылмаларын модернизацияләү һәм төзү бик түбән темплар белән башкарыла. Үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системаларының торышы канәгатьләнәрлек булмавының бер сәбәбе - суүткәргеч челтәрләренең нык тузганлыгы, су белән тээмин итүне үстерүнең генераль схемаларының булмавы.

Челтәрләренең иң нык тузганы урамдагы суүткәргеч челтәрләренә туры килә. Суүткәргеч челтәрләрендә аварияләр һәм агып чыгулар килеп чыгуны кисәтү һәм югалтулар күләмен киметү өчен ябу-жайга салу арматурасын һәм эксплуатация ресурсы беткән суүткәргеч челтәрләрен вакытында алыштыру үткәрелә.

Ябу-жайга салу арматурасы суүткәргечнең авария хәлендәге участкаларын локальләштерү һәм авария-торгызу эшләрен башкарганда яшәүчеләрнең һәм сәнәгать предприятиеләренең иң аз санын сүндерү өчен кирәк.

Хәзерге вакытта чуен һәм корыч торбаүткәргечләр полиэтиленга һәм шарсыман графитлы ныклы чуеннан ясалганнарга алыштырыла. Торбаүткәргечләрнең заманча материалларының хезмәт итү вакыты шактый зур, техник һәм эксплуатацион характеристикалары сыйфатлырак. Полимер материаллар коррозиягә бирешми, шуңа күрә аларга металл торбаларны эксплуатацияләгәндә килеп чыга торган Кимчелекләр һәм проблемалар хас түгел.

Аларда төрле катламнар (химик һәм биологик) ясалмый, шуңа күрә полимер материаллардан торбаларның гидравлик характеристикалары хезмәт итү чоры дәвамында даими диярлек кала. Полимер материаллардан ясалган торбалар металлдан ясалган торбаларга караганда күпкә җиңелрәк, шуңа күрә төяү-бушату һәм ташу операцияләре арзанрак һәм авыр техника куллануы таләп итми, аларны монтажлауда уңайлы.

Аларның чагыштырмача аз массасы һәм җитәрлек сыгымчалыгы аркасында иске торбаүткәргечләрне траншеясыз ысуллар белән полиэтилен торбалар белән алыштырырга мөмкин.

Үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системаларының суүткәргеч челтәрләре эшләве һәм эксплуатациясә РФ Дәүләт төзелешенең 1999 елның 30 декабрендәге 168 номерлы боерыгы белән расланган “Коммуналь су белән тээмин итү һәм канализация системаларын һәм корылмаларын техник эксплуатацияләү кагыйдәләре” нигезендә гамәлгә ашырыла. Транспортлау процессында суның сыйфатын тээмин итү өчен СанПиН 1.2.3685-21 таләпләренә туры килүгә даими мониторинг ясала.

Аварияләр килеп чыгу куркынычын киметү һәм кулланучыларны сыйфатлы һәм ышанычлы су белән тээмин итү өчен су белән тээмин итү челтәрләренең иң тузган кишәрлекләрен реконструкцияләү вариантларын карарга кирәк.

1.4.5 Су белән тээмин иткәндә барлыкка килә торган гамәлдәге техник һәм технологик проблемаларны тасвирлау, дәүләт күзәтчелеген, муниципаль контрольне гамәлгә ашыручы органнарның суның сыйфатына һәм иминлегенә йогынты ясый торган хокук бозуларны бетерү турындагы күрсәтмәләрен үтәүне анализлау

Хәзерге вакытта “Урта Курса авыл җирлеге” муниципаль берәмлеген су белән тээмин итүдә төп проблемалар түбәндәгеләр:

- су алу корылмалары жиһазларының тузганлыгы. Суүткәргечләрнең, суүткәргечләрнең һәм системаның функциональ элементлары жайланмаларының нык тузуы;
- су белән тәэмин итү челтәрләренең тузуы. Суүткәргечләрнең авария хәлендәге сафтан чыгуларын бетерү, запас частьләр сатып алу чыгымнары су белән тәэмин итү системаларын тоту һәм аларга хезмәт күрсәтү чыгымнарының гомуми күләмендә шактый зур өлешен тәшкил итә.
- су белән тәэмин итү чыганаclarын һәм кулланучыларны абонентларга кертүне исәпкә алу приборлары белән житәрлек жиһазландырылмау.
- су алу корылмаларынан озак вакыт файдалану, әйләнмә торбаларның һәм фильтрлау элементларының коррозиясә сыйфатның органолептик күрсәткечләрән начарайта.
- Корайван авылының су алу корылмаларынан алына торган эчәргә яраклы суның сыйфаты норматив документлар таләпләренә туры килми;
- Югары Курса, Түбән Курса, Алан, Сарай-Чокырча авылларын су белән тәэмин итүнең жир асты чыганаclarыннан алына торган су,тулаем алганда, СанПиН 1.2.3685-21 таләпләренә туры килә. Ләкин суны кулланучыларга бирү алдыннан чистарту системалары булмау сәбәпле, суны агулау куркынычы туа.

1.4.6 Күрсәтелгән системаның технологик үзенчәлекләрен чагылдыра торган кайнар су белән тәэмин итүнең ябык системаларынан файдаланып, кайнар су белән тәэмин итүнең үзәкләштерелгән системасы тасвирламасы

Муниципаль берәмлек территориясендә үзәкләштерелгән кайнар су белән тәэмин итү юк. Абонентларны кайнар су белән тәэмин итү ихтыяжлары өчен суны жылыту хосусый тәртиптә – электр су жылыткычлары урнаштыру яки мунчаларда кайнар су эзерләү юлы белән башкарыла.

1.5 Мәңгә туңган грунтлар таралган территориягә карата суның катуын булдырмау буенча гамәлдәге техник һәм технологик карарларның тасвирламасы

“Урта Курса авыл жирлегә” муниципаль берәмлегә мәңгә туңган грунтлар таралган территориядә урнашмый. Суның катуын булдырмау максатыннан, суның өзлексез хәрәкәтен тәэмин итеп, жир астына суүткәргечләр салынды.

Суүткәргечләрне жир астына салганда туң-туфрак шартларын һәм грунтларның температура режимын үзгәртү мөмкинлеген исәпкә алырга, шулай ук грунтка жылылык йогынтысын булдырмауны күздә тотарга кирәк.

1.6 Үзэклэштерелгэн су белэн тээмин итү системасы объектларына милек хокукында яисэ башка законлы нигездэ ия булган затлар исемлеге, элге затларның шундый объектлары (мондый объектлар урнашкан зоналар чикләре) күрсәтелеп

Үзэклэштерелгэн су белэн тээмин итү системасы объектлары булган затлар исемлеге 4 нче таблицада бирелгән.

4 таблица – Үзэклэштерелгэн су белэн тээмин итү системасы объектларына ия затлар исемлеге

№ п/п	Торак пункт исеме	Үзэклэштерелгэн су белэн тээмин итү объектларына ия физик яисэ юридик зат исеме	Үзэклэштерелгэн су белэн тээмин итү объекты	Хезмәт күрсәтүче оешма
1.	Югары Курса авылы	“Урта Курса авыл жирлегә” МБ	Су алу корылмалары, суүткәргеч челтәрләре	“АМР водоканалы” ЖЧЖ
2.	Түбән Курса, Урта Курса авыллары	“Урта Курса авыл жирлегә” МБ	Су алу корылмалары, суүткәргеч челтәрләре	“АМР водоканалы” ЖЧЖ
3.	Алан авылы	“Урта Курса авыл жирлегә” МБ	Су алу корылмалары, суүткәргеч челтәрләре	“АМР водоканалы” ЖЧЖ
4.	Корайван авылы	“Урта Курса авыл жирлегә” МБ	Су алу корылмалары, суүткәргеч челтәрләре	“АМР водоканалы” ЖЧЖ
5.	Сарай-Чокырча авылы	“Урта Курса авыл жирлегә” МБ	Су алу корылмалары, суүткәргеч челтәрләре	“АМР водоканалы” ЖЧЖ

“Урта Курса авыл жирлегә” муниципаль берәмлеге территориясендә су белэн тээмин итү системалары объектларына хезмәт күрсәтүне “АМР водоканалы” ЖЧЖ гамәлгә ашыра.

2 БҮЛЕК "ҮЗӘКЛӘШТЕРЕЛГӘН СУ БЕЛӘН ТЭЭМИН ИТҮ СИСТЕМАЛАРЫН ҮСТЕРҮ ЮНӘЛЕШЛӘРЕ"

2.1 Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларын үстерү күрсәткечләренә төп юнәлешләр, принциплары, бурычлары һәм планлы эһәмиятләр

Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларын үстерүнең төп юнәлеше булып бөтен су белән тәэмин итү системасын модернизацияләү исәбенә халыкка күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатын күтәрү тора. Муниципаль берәмлекнең үсеш планнары нигезендә үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларын үстерү түбәндәге принципларны исәпкә алып гамәлгә ашырыла:

- халыкны эчәр су һәм су белән тәэмин итү хезмәтләре белән тәэмин итүнең өстенлегә;
- су белән тәэмин итү өлкәсенә инвестицияләр жәлеп итү өчен шартлар тудыру, хосусый инвестицияләрне кире кайтару гарантияләрен тәэмин итү;
- кайнар су белән, салкын су белән тәэмин итүнең үзәкләштерелгән системаларының технологик һәм оештыру бердәмлеген һәм бөтенлеген тәэмин итү;
- кайнар су, салкын су белән тәэмин итүче оешмаларның һәм аларның абонентларының икътисадый мәнфәгатьләре балансына ирешү һәм аларны үтәү;
- кайнар су һәм салкын су белән тәэмин итүче оешмаларның су белән тәэмин итү өчен кирәкле икътисадый нигезләнгән чыгымнарыннан чыгып, су белән тәэмин итү өлкәсендә тарифлар билгеләү;
- су белән тәэмин итү өлкәсендә эшқуарлык эшчәнлеген гамәлгә ашыру өчен тотрыклы һәм дискриминацияләнми торган шартлар тәэмин итү;
- абонентларның су белән тәэмин ителешенә бертигез шартлар тудыру;
- су белән тәэмин итүне гамәлгә ашыручы оешмалар, Россия Федерациясә дәүләт хакимияте органнары, Россия Федерациясә субъектлары дәүләт хакимияте органнары һәм су белән тәэмин итү өлкәсендә жайга салуны гамәлгә ашыручы жирле үзидарә органнары эшчәнлегенә ачыклығы.

Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларын үстерүнең төп бурычлары булып торалар:

- өзлексез һәм сыйфатлы су белән тәэмин итү юлы белән халыкның сәламәтлеген саклау һәм халыкның тормыш сыйфатын яхшырту;
- суны экономиялә куллану юлы белән энергетика нәтижәлелеген арттыру;
- кайнар су белән тәэмин итүне, салкын су белән тәэмин итүне гамәлгә ашыручы оешмалар эшчәнлегенә нәтижәлелеген арттыру исәбенә абонентлар өчен су белән тәэмин итүдән файдалану мөмкинлеген тәэмин итү;
- салкын су белән тәэмин итүнең үзәкләштерелгән системаларын элге системалар белән идарә итүнең нәтижәле формаларын үстерү, инвестицияләр жәлеп итү һәм кайнар су белән, салкын су белән тәэмин итүне гамәлгә ашыручы оешмаларның кадрлар потенциалын үстерү юлы белән үсешне тәэмин итү;
- торақ төзелеше өчен планлаштырыла торган территорияләрне су белән тәэмин итү чөлтәрләре белән тәэмин итү;
- су белән тәэмин итү чөлтәрләренә физик тузуын киметү һәм гидравлик режимын яхшырту;
- су белән тәэмин итү системасының ышанычлылығын һәм нәтижәлелеген арттыру;
- янгын сүндерүне оештыруны яхшырту.

Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларын үстерүнең максатчан күрсәткечләренә түбәндәгеләр керә:

- а) эчә торган суның сыйфат күрсәткечләре
- б) су белән тәэмин итүнең ышанычлылығы һәм өзлексезлегә күрсәткечләре
- в) абонентларга хезмәт күрсәтү сыйфаты күрсәткечләре
- г) ресурслардан файдалануның нәтижәлелегә күрсәткечләре, шул исәптән транспортировка вакытында су югалтуларын киметү

д) инвестиция программасы чараларын гамәлгә ашыру бәясе һәм аларның нәтижелелеге нисбәте - суларның сыйфатын яхшырту

е) торак-коммуналь хужалык өлкәсендә мәгълүмати-хокукий жайга салу буенча дәүләт сәясәтен эшләү функцияләрен гамәлгә ашыручы федераль башкарма хакимият органы тарафыннан билгеләнгән башка күрсәткечләр.

Үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системаларын үстерүнең максатчан күрсәткечләренең гамәлдәге һәм перспективалы күрсәткечләре 7 бүлектә китерелгән.

2.2 Үсешнең төрле сценарийларына карап, үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системаларын үстерүнең төрле сценарийлары

Жирлекнең үсеш планында реконструкция һәм яшәү өчен уңайлы шартлар тудырырлык заманча яңа төзелеш булдыру юлы белән гамәлдәге төзелеш территорияләрендә урнаштырыла торган яңа торак төзелеше карала. Үсеш планнары нигезендә муниципаль берәмлек территориясендә торак һәм ижтимагый биналар, шулай ук индивидуаль торак йортлар төзү планлаштырыла.

Хәзерге вакытта жирлек территориясендә торак төзелеше күбесенчә индивидуаль торак төзелеше белән күрсәтелә. Торак төзелешенең планлаштырыла торган һәм гамәлдәге кварталлары территориясендәге кулланучыларны үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системасына тоташтыруны тәмин итү өчен су белән тәмин итү чөтләрен төзү, янғын сүндерү гидрантларын урнаштырып һәм турыдан-туры торак йортларга һәм халыкка хезмәт күрсәтү предприятиеләренә су кертәп, урамнар буйлап божралы суүткәргеч чөтләрен оештыру планлаштырыла.

Кулланучыларны ышанычлы һәм сыйфатлы су белән тәмин итү өчен гамәлгә ашыруга түбәндәге чаралар тәкъдим ителә:

- Су алу корылмаларының искөргән жайланмаларын алыштыру;
- Суүткәргеч чөтләренә искөргән участокларын реконструкцияләү һәм алыштыру;
- Резервуарларны һәм суүткәргеч чөтләргә ел саен чистарту һәм дезинфекцияләү;
- Су саклау зоналары (СЗ) һәм яр бие яклау полосалары (ЯЯП) чөтләрендә хужалык эшчәнлеген чөкләүне үтәү, Россия Федерациясе Су кодексы таләпләре нигезендә СЗ һәм ЯЯПда законнар регламентын үтәү.

Норматив сыйфатлы эчә торган су кулланучыга капитал ремонтланган яисә санацияләнгән суүткәргеч чөтләргә аша сыйфат күрсәткечләре начарланмыйча гына барып жөтәргә тиеш. Гамәлдәге магистраль һәм бүлү суүткәргеч чөтләрен модернизацияләү су белән тәмин итү системасының ышанычлылыгын арттырырга, шулай ук су югалтуларын киметергә мөмкинлек бирәчөк.

Төзөк булмаган һәм тузган үзөктән куу насосларын саклау һәм контроль чаралары белән жиһазландырылган заманча насосларга вакытында алыштыру су алу корылмаларының тотрыклылыгын һәм ышанычлылыгын арттырырга, су күтәрүгә энергия чыгымнарын киметергә мөмкинлек бирәчөк.

Су белән тәмин итү чыганакаларының торышын һәм алына торган суның сыйфатын, шулай ук су белән тәмин итү системаларының мөмкин булган үсешен бәяләү өчен даими рәвештә жир асты суларын мониторинглау буенча чаралар үткәргә киңәш ителә. Периодик контроль үткөрү су алудан файдаланучы оешмага мөмкинлек бирә:

- суларның торышы турында мәгълүматны үз вакытында алырга, ә аларның сыйфаты үзгәргән очракта кирәкле чаралар күрергә;
- су биеклеген күзәтергә һәм жайланмаларның эшен жайга салырга;
- су алу корылмасы эшенә рациональ идарә итүне тәмин итәргә.

Су белән тәмин итү системасын үстерү чараларын гамәлгә ашыру эшләрен башкарып алдыннан проект-смета документациясен эшләргә кирәк.

3 БҮЛЕК. "КАЙНАР, ЭЧЭ ТОРГАН, ТЕХНИК СУНЫ СУ БЕЛЭН ТЭЭМИН ИТҮ ҺӘМ КУЛЛАНУ БАЛАНСЫ"

3.1 Кайнар, эчэ торган, техник суны житештергәндә һәм транспортировкалаганда югалтуларның структур өлешләрөн анализлауны һәм бәяләүне дә кертеп, су бирүнең һәм реализацияләүнең гомуми балансы

Су бирүнең һәм реализацияләүнең гомуми балансы 5 нче таблицада бирелгән.

5 таблица – Су бирү һәм реализацияләү күләме

№ п/п	Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлеге	2024 ел
1	Югары Курса авылы		
1.1	Су күтәрелгән	мең куб. м	15,451*
1.2	Су югалтылган	мең куб. м	1,405
1.3	Барлык кулланучыларга эчәргә яраклы су жибәрелгән, шул исәптән:	мең куб. м	14,047
	халык	мең куб. м	11,706
	башка кулланучылар	мең куб. м	2,341
2	Түбән Курса, Урта Курса авыллары		
2.1	Су күтәрелгән	мең куб. м	34,219*
2.2	Су югалтылган	мең куб. м	3,111
2.3	Барлык кулланучыларга эчәргә яраклы су жибәрелгән, шул исәптән:	мең куб. м	31,108
	халык	тыс. куб.м	25,923
	башка кулланучылар	тыс. куб.м	5,185
3	Алан авылы		
3.1	Су күтәрелгән	мең куб. м	10,703*
3.2	Су югалтылган	мең куб. м	0,973
3.3	Барлык кулланучыларга эчәргә яраклы су жибәрелгән, шул исәптән:	мең куб. м	9,730
	халык	мең куб. м	8,108
	башка кулланучылар	мең куб. м	1,622
4	Корайван авылы		
4.1	Су күтәрелгән	мең куб. м	6,407*
4.2	Су югалтылган	мең куб. м	0,582
4.3	Барлык кулланучыларга эчәргә яраклы су жибәрелгән, шул исәптән:	мең куб. м	5,824
	халык	мең куб. м	4,854
	башка кулланучылар	мең куб. м	0,971
5	Сарай-Чокырча авылы		
5.1	Су күтәрелгән	мең куб. м	14,773*
5.2	Су югалтылган	мең куб. м	1,343
5.3	Барлык кулланучыларга эчәргә яраклы су жибәрелгән, шул исәптән:	мең куб. м	13,430
	халык	мең куб. м	11,192
	башка кулланучылар	мең куб. м	2,238

* - су куллануның исәпләнгән әһәмияте.

3.2 Су белән тәэмин итүнең технологик зоналары буенча кайнар, эчәргә яраклы, техник су бирүнең территориаль балансы (елга һәм тәүлегенә максималь су куллану)

Су белән тәэмин итүнең технологик зоналары буенча су бирүнең территориаль баланслары 6 нчы таблицада күрсәтелгән.

6 таблица – Су бирүнең территориаль балансы

№ п/п	Исем	Фактта су куллану.	
		куб. м / тәүлек	мең.куб.м/ел
1.	Югары Курса авылы	42,332	15,451
2.	Түбән Курса, Урта Курса авыллары	93,750	34,219
3.	Алан авылы	29,323	10,703
4.	Корайван авылы	17,552	6,407
5.	Сарай-Чокырча авылы	40,474	14,773

3.3 Кайнар, эчә торган, техник суны халыкның хужалык-эчә торган ихтыяжларына, юридик затларның житештерү ихтыяжларына һәм жирлекләренң һәм шәһәр округларының башка ихтыяжларына бүлеп (янгын сүндерү, су сибү һ. б.) абонентлар төркемнәре буенча реализацияләүнең структур балансы

Эчә торган суны абонентлар төркемнәре буенча реализацияләүнең структур балансы 7 нче таблицада күрсәтелгән.

7 таблица – Абонентлар төркемнәре буенча эчә торган су куллануының структур балансы

№ п/п	Күрсәткечләр	Үлчәү берәмлеге	2024 ел
1	Югары Курса авылы		
1.1	Барлык кулланучыларга эчәргә яраклы су җибәрелгән, шул исәптән:	мең куб. м	14,047*
	халык	мең куб. м	11,706
	башка кулланучылар	мең куб. м	2,341
2	Түбән Курса, Урта Курса авыллары		
2.1	Барлык кулланучыларга эчәргә яраклы су җибәрелгән, шул исәптән:	мең куб. м	31,108*
	халык	мең куб. м	25,923
	башка кулланучылар	мең куб. м	5,185
3	Алан авылы		
3.1	Барлык кулланучыларга эчәргә яраклы су җибәрелгән, шул исәптән:	мең куб. м	9,730*
	халык	мең куб. м	8,108
	башка кулланучылар	мең куб. м	1,622
	Корайван авылы		
	Барлык кулланучыларга эчәргә яраклы су җибәрелгән, шул исәптән:		5,824*
	халык		4,854
	башка кулланучылар		0,971
	Сарай-Чокырча авылы		
	Барлык кулланучыларга эчәргә яраклы су җибәрелгән, шул исәптән:		13,430*
	халык		11,192
	башка кулланучылар		2,238

* - су куллануының исәпләнгән әһәмияте.

3.4 Статистик һәм исәп-хисап белешмәләреннән һәм коммуналь хезмәт күрсәтүләрдән файдалануының гамәлдәге нормативлары турындагы белешмәләрдән чыгып, халыкның кайнар, эчәр, техник суны фактта куллануы турында белешмәләр

Халыкның су куллануы турында белешмәләр 8-9 таблицаларда бирелгән.

8 таблица – Эчә торган суны фактта куллану турында белешмәләр

Хезмэт күрсәтү буенча бүленешле кулланучы оешма.	Су куллануның билгеләнеше	Су куллану		
		Тәүл.урт. м³/тәүлек	Еллык т.м³/ел	Тәүл.макс. м³/тәүлек
Югары Курса авылы				
Халык:	хужалык-эчү ихтыяжлары	32,070	11,706	38,484
Башка кулланучылар:	хужалык-эчү ихтыяжлары	6,414	2,341	7,697
Барысын да кулланучылар	хужалык-эчү ихтыяжлары	38,484	14,047	46,181
Түбән Курса, Урта Курса авыллары				
Халык:	хужалык-эчү ихтыяжлары	71,023	25,923	85,228
Башка кулланучылар:	хужалык-эчү ихтыяжлары	14,205	5,185	16,335
Барысын да кулланучылар	хужалык-эчү ихтыяжлары	85,228	31,108	101,563
Алан авылы				
Халык:	хужалык-эчү ихтыяжлары	22,214	8,108	26,657
Башка кулланучылар:	хужалык-эчү ихтыяжлары	4,443	1,622	5,109
Барысын да кулланучылар	хужалык-эчү ихтыяжлары	26,657	9,730	31,766
Корайван авылы				
Халык:	хужалык-эчү ихтыяжлары	13,297	4,854	15,957
Башка кулланучылар:	хужалык-эчү ихтыяжлары	2,659	0,971	3,058
Барысын да кулланучылар	хужалык-эчү ихтыяжлары	15,957	5,824	19,015
Сарай-Чокырча авылы				
Халык:	хужалык-эчү ихтыяжлары	30,662	11,192	36,794
Башка кулланучылар:	хужалык-эчү ихтыяжлары	6,132	2,238	7,052
Барысын да кулланучылар	хужалык-эчү ихтыяжлары	36,794	13,430	43,847

Искәрмә - Тигезсезлекнең тәүлеклек коэффициенты 31.13330.2021 СП нигезендә 1,2 кабул ителде
“Су белән тәмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар”.

9 таблица – Халыкның эчәр суны исәпләп куллану турында белешмәләр

Кулланучы	Су куллануның билгеләнеше	Халык саны, кеше.	1 кешегә чагыштыр мача су куллану, л/тәүлек	Су куллану		
				Тәүл.урт. м³/тәүлек	Еллык т.м³/ел	Тәүл.макс. с. м³/тәүлек
Югары Курса авылы						
Халык	хужалык-эчү ихтыяжлары	205	140	28,700	10,476	34,440
Халык	Жир кишәрлекләренә су сибү	205	50	10,250	1,230	12,300
Исәпкә алынмаган чыгымнар	-			7,790	2,341	9,348
Барлыгы:				46,740	14,047	56,088
Түбән Курса, Урта Курса авыллары						
Халык	хужалык-эчү ихтыяжлары	454	140	63,560	23,199	76,272
Халык	Жир кишәрлекләренә су сибү	454	50	22,700	2,724	27,240
Исәпкә алынмаган чыгымнар	-			17,252	5,185	20,702
Барлыгы:				103,512	31,108	124,214
Алан авылы						
Халык	хужалык-эчү ихтыяжлары	142	140	19,880	7,256	23,856
Халык	Жир кишәрлекләренә су сибү	142	50	7,100	0,852	8,520

Кулланучы	Су куллануның билгеләнеше	Халык саны, кеше.	1 кешегә чагыштырмача су куллану, л/тәүлек	Су куллану		
				Тәүл.урт. м³/тәүлек	Еллык т.м³/ел	Тәүл.макс. с. м³/тәүлек
Исәпкә алынмаган чыгымнар	-			5,396	1,622	6,475
Барлығы				32,376	9,730	38,851
Корайван авылы						
Халык	хужалык-эчү ихтыяжлары	85	140	11,900	4,344	14,280
Халык	Жир кишәрлекләренә су сибү	85	50	4,250	0,510	5,100
Исәпкә алынмаган чыгымнар	-			3,230	0,971	3,876
Барлығы:				19,380	5,824	23,256
Сарай-Чокырча авылы						
Халык	хужалык-эчү ихтыяжлары	196	140	27,440	10,016	32,928
Халык	Жир кишәрлекләренә су сибү	196	50	9,800	1,176	11,760
Исәпкә алынмаган чыгымнар	-			7,448	2,238	8,938
Барлығы:				44,688	13,430	53,626

1. Уртақ су куллану 1 кешегә СП 31.13330.2012 “Су белән тәмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар” нигезендә алынды. Суны чагыштырмача куллану жәмәгәт биналарындагы хужалык-эчү һәм көнкүреш ихтыяжларына су чыгымнарын үз эченә ала.
2. Бер кешегә 50 л/тәүлек – урамнарға һәм яшел үсентеләргә су сибү нормасы. Жир кишәрлегенә су сибү өчен салкын су куллану чорына туры килә торган айлар саны 4 ай тәшкит итә (1 майдан 31 августка кадәр).
3. Тигезсезлекнең тәүлеклек коэффициенты 31.13330.2021 СП нигезендә 1,2 кабул ителде “Су белән тәмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар”.
4. Елына исәпләнгән көннәр саны: 365 — халык өчен; 120 — су сибү өчен (су сибү ешлыгы 2 көнгә 1 тапкыр); бюджет һәм сәнәгәт оешмалары өчен 303 көн тәшкит итә.
5. Халыкның хужалык-эчү ихтыяжларына киткән чыгымның 20% ы өстәмә рәвештә аны продуктлар белән тәмин итүгә, көнкүреш хезмәтләре күрсәтүгә һәм башкаларга тотылган.

3.5 Кайнар, эчә торган, техник суны коммерцияле исәпкә алуның гамәлдәге системасын һәм исәпләү приборларын урнаштыру планнарын тасвирлау

Суны исәпкә алу приборларын абонент яисә салкын су ташый торган оешма урнаштыра. Моңың өчен нигез булып су белән тәмин итү шартнамәсе, салкын су белән тәмин итү һәм ташландык суларны агузының бердәм шартнамәсе, салкын суны транспортировкалау шартнамәсе тора.

Ресурслар белән тәмин итүче оешмаларда су бирүне техник исәпкә алу су алу объектларында гамәлгә ашырыла, моңың өчен төрле маркадагы чыгым үлчәү приборлары кулланыла. Су белән тәмин итү чыганагында су счетчиклары булмаганда, су бирүне исәпкә алу исәпләү ысулы белән гамәлгә ашырыла.

Эчә торган суны кулланучылар кулланылган су өчен исәп-хисапны башкаралар::

а) кисеп алу урынында урнаштырылган коммерцияле исәпләү приборлары буенча - коеда яки бинада;

б) жирлек территориясе өчен билгеләнгән нормативлар буенча, төзекләндерү дәрәжәсеннән, исәпкә алу приборы булмаганда абонентларга карата кулланыла торган

коэффициентны арттыра торган теркэлгән (яшәүче) кешеләр саныннан чыгып билгеләнгән нормативлар буенча.

Юридик затлар кулланылган эчәргә яраклы һәм техник су өчен исәп-хисапларны коедагы яисә бинадагы кисемтә урнаштырылган исәпләү приборлары нигезендә башкаралар.

Биналарның, корылмаларның исәпләү приборлары белән жиһазландырылуы турындагы белешмәләр салкын су бирү буенча хезмәт күрсәтү шартнамәләрендә күрсәтелә. Предприятиедә исәпкә алу, файдалану приборын исәпкә алу һәм исәптән төшерү тәртибе гамәлдәге законнар нигезендә оештырылган.

Барлык кулланучыларга кулланылган су өчен түләү документлары кулланучы биргән яисә предприятие контролерлары төшергән исәпкә алу приборлары күрсәткечләре нигезендә бирелә. Квитанцияләр халыкка почта тартмаларына кадәр, юридик затларга фактта булган яисә шартнамәдә күрсәтелгән адрес буенча илтеп житкерелә.

Кулланучыларның абонент кертүләрендә суны исәпкә алу приборлары булу турында белешмәләр бирелмәгән. РФ Хөкүмәтенен “Күпфатирлы йортларда һәм торак йортларда урыннар милекчеләренә һәм алардан файдаланучыларга коммуналь хезмәтләр күрсәтү турында” 2011 елның 6 маендагы 354 номерлы карарының IV бүлегенен 42 нче пункты нигезендә индивидуаль яки гомуми (фатирлы) салкын яки кайнар суны исәпкә алу приборы булмаганда һәм мондый исәпкә алу приборын урнаштыру бурычы булган очракта салкын яки кайнар суны исәпкә алу приборы буенча коммуналь хезмәт күрсәтүгә түләү күләме торак урында кулланучыга күрсәтелгән су белән тәмин итү салкын су белән тәмин итү буенча коммуналь хезмәт күрсәтүне куллану нормативыннан чыгып билгеләнә, арттыра торган коэффициент кулланып кайнар су белән тәмин итүгә.

Гамәлдәге төзелештә дә, яңа төзелеш объектларында да суны исәпкә алуның индивидуаль һәм гомумйорт приборларын урнаштыру энергияне сак тоту өлкәсендә төп юнәлешләрнең берсе булып тора. Бу су житештерү һәм транспортлау стадиясендә дә, аны куллану процессында да ресурсларны экономияләргә мөмкинлек бирәчәк.

3.6 Жирлекне су белән тээмин итү системасының житештерү куәтләре резервларына һәм кытлыкларына анализ

Су белән тээмин итү чыганакалары жиһазларының житештерү куәтләре резервларына һәм кытлыкларына анализ 10нчы таблицада бирелгән.

10 таблица – Су белән тээмин итү системасының житештерү куәтләре резервларына һәм кытлыкларына анализ

Торак пункт исеме	Мощность существ. сооружений		Расчетное водопотребление		(+) Резерв / (-) дефицит			
					Макс. тәүлек.		Еллык	
	Макс. тәүлек.	Еллык	Макс. тәүлек.	Еллык				
	куб. м / тәүлек	мең.куб.м/ел	куб. м / тәүлек	мең.куб.м/ел	куб. м / тәүлек	%	мең.куб.м/ел	%
Югары Курса авылы	175	63,875	56,088	14,047	118,912	67,950	49,828	78,009
Түбән Курса, Урта Курса авыллары	213	77,745	124,214	31,108	88,786	41,683	46,637	59,987
Алан авылы	132	48,18	38,851	9,730	93,149	70,567	38,450	79,805
Корайван авылы	175	63,875	23,256	5,824	151,744	86,711	58,051	90,882
Сарай-Чокырча авылы	175	63,875	53,626	13,430	121,374	69,357	50,445	78,975

Таблица мәғлүматларыннан күренгәнчә, гамәлдәге су алу корылмаларының куәте барлык кулланучыларны кирәкле исәпләнгән Су чыгымнары белән тээмин итү өчен җитәрлек.

Сыйфатлы су белән тээмин итү өчен су алу корылмаларын модернизацияләү һәм реконструкцияләү, муниципаль берәмлекне киләчәктә үстерүнең тотрыклы базасын булдыру өчен үз ресурсын эшләп чыгарган объектларны торгызу һәм яңа кулланучыларны су белән тээмин итүнең үзәкләштерелгән системасына тоташтыру чараларын башкару зарур.

3.7 Төрле үсеш сценарийларын исәпкә алып, кимендә 10 ел срококка кайнар, эчәр, техник су куллануның фараз баланслары, 2.04.02-84 һәм 2.04.01-85 СНИП нигезендә кайнар, эчәр, техник су куллануга нигезләнеп, шулай ук халык тарафыннан су куллануның агымдагы күләмнән һәм аның динамикасыннан чыгып, үсеш перспективаларын һәм составын һәм төзелеш структуралары

Жирлекнең үсеш планнарында реконструкция һәм яшәү өчен уңайлы шартлар тудыручы заманча яңа төзелеш булдыру юлы белән гамәлдәге төзелеш территорияләрендә урнаштырыла торган яңа торак төзелеше карала. Муниципаль берәмлек территориясен үстерү төзекләндерү һәм яшәүнең уңайлылыгын арттыруны күздә тотта. Моннан тыш, демографик үсеш өчен уңай шартлар тудыру, социаль, житештерү һәм торак өлкәләрен үстерүнең гамәлдәге программаларын эшләү, яңа эш урыннары булдыру, халыкның имин яшәеш шартларын тәмин итү өчен кирәкле инфраструктура булдыру шартларында жирлек территориясендә туучылар санының тотрыклылануы һәм халыкның миграция кимүе фаразлана.

Муниципаль берәмлек территориясен үстерү планнарын анализлаудан чыгып, халык санын арттыру планлаштырылмый. Әлеге схемада су белән тәмин итү чөтләрләренә яңа кулланучыларны тоташтыруга бәйле рәвештә су куллануны арттыру, шулай ук яшәүнең уңайлылыгын арттыру (бер кулланучыга су куллануның чагыштырма чыгымнарын арттыру) күздә тотыла.

Халык саны үзгәрүне исәпкә алып, хужалык-эчү ихтыяжларына су куллануның фараз баланслары 11 нче таблицада күрсәтелгән.

11 таблица – Су куллануның фаразланган баланслары

№ п/п	Күрсәткечләр	Фаразланган су куллану		
		Тәүл.уртача м³/тәлек	Еллык т.м³/ел	Макс. тәүл. м³/тәүл
1	Югары Курса авылы			
1.1	Халык:	35,277	12,876	42,332
1.2	Башка кулланучылар:	7,055	2,575	8,466
1.3	Барысын да кулланучылар	42,332	15,451	50,799
2	Түбән Курса, Урта Курса авыллары			
2.1	Халык:	78,125	28,516	93,750
2.2	Башка кулланучылар:	15,625	5,703	17,969
2.3	Барысын да кулланучылар	93,750	34,219	111,719
3	Алан авылы			
3.1	Халык:	24,436	8,919	29,323
3.2	Башка кулланучылар:	4,887	1,784	5,620
3.3	Барысын да кулланучылар	29,323	10,703	34,943
4	Корайван авылы			
4.1	Халык:	14,627	5,339	17,552
4.2	Башка кулланучылар:	2,925	1,068	3,364
4.3	Барысын да кулланучылар	17,552	6,407	20,917
5	Сарай-Чокырча авылы			
5.1	Халык:	33,728	12,311	40,474
5.2	Башка кулланучылар:	6,746	2,462	7,757
5.3	Барысын да кулланучылар	40,474	14,773	48,231

3.8 Күрсәтелгән системаның технологик үзгәллекләрен чагылдыра торган кайнар су белән тәмин итүнең ябык системаларыннан файдаланып, кайнар су белән тәмин итүнең үзгәлштерелгән системасы тасвирламасы

Муниципаль берәмлек территориясендә үзгәлштерелгән кайнар су белән тәмин итү юк. Абонентларны кайнар су белән тәмин итү ихтыяжлары өчен суны жылыту хосусый тәртиптә – электр су жылыткычлары урнаштыру яки мунчаларда кайнар су әзерләү юлы белән башкарыла.

3.9 Кайнар, эчэргэ яраклы, техник суны фактта һәм көтөлгәндә куллану турында белешмәләр (еллык, уртача тәүлеклек, максималь тәүлеклек)

Кайнар, эчэргэ яраклы, техник суны фактта һәм көтөлгәндә куллану турында белешмәләр 12 нче таблицада бирелгән.

12 таблица – Хужалык-эчү ихтияжларына суны фактта һәм көтелеп куллану турында белешмәләр

Кулланучылар	П е р и о д л а р					
	2024 ел			2040 ел		
	Тәүл.уртача м³/тәлек	Еллык т.м³/ел	Макс. тәүл. м³/тәүл	Тәүл.уртача м³/тәлек	Еллык т.м³/ел	Макс. тәүл. м³/тәүл
Югары Курса авылы.	38,484	14,047	46,181	42,332	15,451	50,799
Түбән Курса, Урта Курса авыллары	85,228	31,108	101,563	93,750	34,219	111,719
Алан авылы	26,657	9,730	31,766	29,323	10,703	34,943
Корайван авылы	15,957	5,824	19,015	17,552	6,407	20,917
Сарай-Чокырча авылы	36,794	13,430	43,847	40,474	14,773	48,231

3.10 Кайнар, эчә торган, техник су куллануның территориаль структурасы тасвирламасы, аны су белән тәэмин итүне гамәлгә ашыручы оешмаларның хисаплары буенча технологик зоналарга бүлеп билгеләргә кирәк, ;

Муниципаль берәмлек территориясендә су белән тәэмин итү хезмәтләреннән төп файдаланучылар халык, бюджет оешмалары (администрация, мәктәпләр, балалар бакчалары). Суны файдалы жибәрү күләме суны исәпкә алу приборлары күрсәткечләре буенча, приборлар булмаганда, су куллану нормативлары нигезендә билгеләнә.

Су куллануның территориаль структурасы 15 нче таблицада китерелгән.

3.11 Су белән тәэмин итүгә су чыгымнарын абонентлар типлары буенча, шул исәптән торак биналарны, ижтимагый-эшлекле билгеләнештәге объектларны, сәнәгать объектларын су белән тәэмин итүгә, кайнар, эчә торган, техник суның факттагы чыгымнарыннан чыгып, абонентларның кайнар, эчә торган, техник суны перспективалы куллану турындагы белешмәләренә исәпкә алып бүлү фаразы

Су белән тәэмин итүгә су чыгымнарын бүлү фаразы 13 нче таблицада китерелгән.

13 таблица – Су белән тәэмин итүгә су чыгымнарын бүлү фаразы

Потребитель	П е р и о д л а р					
	2024 ел			2040 ел		
	Тәүл.уртача м³/тәлек	Еллык т.м³/ел	Макс. тәүл. м³/тәүл	Тәүл.уртача м³/тәлек	Еллык т.м³/ел	Макс. тәүл. м³/тәүл
Югары Курса авылы						
Барысын да кулланучылар, шул исәптән	38,484	14,047	46,181	42,332	15,451	50,799
Халык	32,070	11,706	38,484	35,277	12,876	42,332
Башка кулланучылар	6,414	2,341	7,697	7,055	2,575	8,466
Түбән Курса, Урта Курса авыллары						
Барысын да кулланучылар, шул исәптән	85,228	31,108	101,563	93,750	34,219	111,719

Потребитель	Периодлар					
	2024 ел			2040 ел		
	Тәул.уртача м³/тәлек	Еллык т.м³/ел	Макс. тәул. м³/тәул	Тәул.урта ча м³/тәлек	Еллык т.м³/ел	Макс. тәул. м³/тәул
Халык	71,023	25,923	85,228	77,415	28,516	92,934
Башка кулланучылар	14,205	5,185	16,335	16,335	5,703	18,786
Алан авылы						
Барысын да кулланучылар, шул исәптән	26,657	9,730	31,766	29,323	10,703	34,943
Халык	22,214	8,108	26,657	24,214	8,919	29,067
Башка кулланучылар	4,443	1,622	5,109	5,109	1,784	5,876
Корайван авылы						
Барысын да кулланучылар, шул исәптән	15,957	5,824	19,015	17,552	6,407	20,917
Халык	13,297	4,854	15,957	14,627	5,339	17,552
Башка кулланучылар	2,659	0,971	3,058	2,925	1,068	3,364
Сарай-Чокырча авылы						
Барысын да кулланучылар, шул исәптән	36,794	13,430	43,847	40,474	14,773	48,231
Халык	30,662	11,192	36,794	33,728	12,311	40,474

3.12 Кайнар, эчә торган, техник суны транспортировкалаганда фактта һәм планлаштырыла торган югалтулар турында белешмэләр (еллык, уртача тәүлеклек күрсәткечләре)

Кайнар, эчәргә яраклы, техник суны транспортировкалаганда факттагы һәм планлаштырылган югалтулар турында мәгълүматлар 14 нче таблицада китерелде.

14 таблица – Эчә торган суны фактта һәм планлаштырылган куллану турында белешмэләр

Показатели	Периодлар			
	2024 ел		2040 ел	
	Урт тәул.. куб.м/тәул.	Еллык. <u>мең.куб.м</u> ел	Урт тәул.. куб.м/тәул.	Еллык. <u>мең.куб.м</u> ел
Югары Курса авылы				
Су күтәрелде	42,332	15,451	45,295	16,533
Су югалтулар	3,848	1,405	2,963	1,082
Барлык кулланучыларга эчәргә яраклы су жибәрелгән, шул исәптән:	38,484	14,047	42,332	15,451
Халык	32,070	11,706	35,277	12,876
Башка кулланучылар	6,414	2,341	7,055	2,575
Түбән Курса, Урта Курса авыллары				
Су күтәрелде	93,750	34,219	100,807	36,795
Су югалтулар	8,523	3,111	7,056	2,576
Барлык кулланучыларга эчәргә яраклы су жибәрелгән, шул исәптән:	85,228	31,108	93,750	34,219
Халык	71,023	25,923	77,415	28,516
Башка кулланучылар	14,205	5,185	16,335	5,703

Показатели	Периодлар			
	2024 ел		2040 ел	
	Урт тәул.. куб.м/тәул.	Еллык. мең.куб.м ел	Урт тәул.. куб.м/тәул.	Еллык. мең.куб.м ел
Алан авылы				
Су күтәрелде	29,323	10,703	31,530	11,508
Су югалтулар	2,666	0,973	2,207	0,806
Барлык кулланучыларга эчәргә яраклы су жибәрелгән, шул исәптән:	26,657	9,730	29,323	10,703
Халык	22,214	8,108	24,214	8,919
Башка кулланучылар	4,443	1,622	5,109	1,784
Корайван авылы				
Су күтәрелде	17,552	6,407	18,874	6,889
Су югалтулар	1,596	0,582	1,321	0,482
Барлык кулланучыларга эчәргә яраклы су жибәрелгән, шул исәптән:	15,957	5,824	17,552	6,407
Халык	13,297	4,854	14,627	5,339
Башка кулланучылар	2,659	0,971	2,925	1,068
Сарай-Чокырча авылы				
Су күтәрелде	40,474	14,773	43,520	15,885
Су югалтулар	3,679	1,343	3,046	1,112
Барлык кулланучыларга эчәргә яраклы су жибәрелгән, шул исәптән:	36,794	13,430	40,474	14,773
Халык	30,662	11,192	33,728	12,311
Башка кулланучылар	6,132	2,238	6,746	2,462

Диспетчерлаштыру системасын оештыру, гамәлдәге торбаүткәргечләрне исәпкә алу һәм реконструкцияләү приборларын урнаштыру кебек энергияне һәм суны сак тоту чараларын кертү су югалтуларны киметергә, су куллану күләмнәрен киметергә, суүткәргеч станцияләренә эш сыйфатын яхшыртып, аларның йөкләнешен киметергә һәм торак төзелеш вакытында хезмәт күрсәтү зонасын киңәйтәргә мөмкинлек бирәчәк.

3.13 Су белән тәмин итүнең һәм ташландык суларны агызуның перспективалы баланслары (гомуми - кайнар, эчәргә яраклы, техник су бирү һәм сату балансы, территориаль - су белән тәмин итүнең технологик зоналары буенча кайнар, эчәргә яраклы, техник су бирү балансы, структур - абонентлар төркемнәре буенча кайнар, эчәргә яраклы, техник су бирү балансы)

Жирлекне су белән тәмин итүнең перспектив һәм структур баланслары 14 нче таблицада күрсәтелгән. Территориаль баланс 15 нче таблицада бирелгән.

15 таблица – Су белән тәмин итүнең технологик зоналары буенча су бирүнең территориаль балансы

Су куллануның максатчан билгеләнеше	Үлчәү берәмлеге	Периодлар	
		2024 ел	2040 ел
Югары Курса авылы	мең. м ³	15,451	16,533
Түбән Курса, Урта Курса авыллары	мең. м ³	34,219	36,795
Алан авылы	мең. м ³	10,703	11,508
Корайван авылы	мең. м ³	6,407	6,889
Сарай-Чокырча авылы	мең. м ³	14,773	15,885

3.14 Кайнар, эчэргэ яраклы, техник суны перспективалы куллану турындагы мәгълүматлардан һәм аны транспортировкалаганда кайнар, эчэргэ яраклы, техник суны югалтулар күләменнән, кайнар, эчэргэ яраклы, техник суны бирүнең һәм куллануның таләп ителә торган күләмнәрен, елларга бүлөп, технологик зоналар буенча куәтләр кытлыгын (резервын) күрсәтеп, су алу һәм чистарту корылмаларының таләп ителә торган куәтен исәпләү

Су алу һәм чистарту корылмаларының таләп ителә торган куәтен исәпләү 16 нчы таблицада күрсәтелгән.

16 таблица– Су алу корылмаларының таләп ителә торган куәтен исәпләү

Билгеләнеше	Гамәлдәге корылмаларның куәте куб. м/тәүлеккә, мең куб. м / елга	Периодлар			
		2040 елга кадәр исәпләнгән вакыт			
		куб.м/тәүлек мең.куб.м/ел	(+) Резерв / (-) дефицит		
			куб.м/тәүлек мең.куб.м/ел	%	
Югары Курса авылы					
Челтәргә хужалык эчәргә яраклы су китерелде	175 63,875	45,295	129,70	74,12	
		16,533	47,34	74,12	
2,963 1,082					
42,332 15,451		132,67 48,42	75,81 75,81		
Түбән Курса, Урта Курса авыллары					
Челтәргә хужалык эчәргә яраклы су китерелде		213 77,745	100,807 36,795	112,19 40,95	52,67 52,67
	7,056 2,576				
93,750 34,219	119,25 43,53		55,99 55,99		
Алан авылы					
Челтәргә хужалык эчәргә яраклы су китерелде	132 48,18		31,530 11,508	100,47 36,67	76,11 76,11
			2,207 0,806		
29,323 10,703		102,68 37,48	77,79 77,79		
Корайван авылы					
Челтәргә хужалык эчәргә яраклы су китерелде		175 63,875	18,874 6,889	156,13 56,99	89,22 89,22
			1,321 0,482		
17,552 6,407	157,45 57,47		89,97 89,97		
Сарай-Чокырча авылы					
Челтәргә хужалык эчәргә яраклы су китерелде	175 63,875		43,520 15,885	131,48 47,99	75,13 75,13
			3,046 1,112		
40,474 14,773		134,53 49,10	76,87 76,87		

Таблица мәгълүматларыннан күренгәнчә, гамәлдәге су алу корылмалары жиһазларының куәте суның перспективалы чыгымын тәмин итү өчен җитәрлек. Кулланучыларны сыйфатлы һәм ышанычлы су белән тәмин итү өчен су алу корылмаларын реконструкцияләү һәм транспортировкада су югалтуларын киметү вариантларын карарга тәкдир ителә.

3.15 Гарантияләүче оешма статусы бирелгән оешма исеме

Үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системалары объектларына хезмәт күрсәтүче оешмалар исемлегенә түбәндәге таблицада китерелгән.

17 таблица – Үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системалары объектларына хезмәт күрсәтүче ресурслар белән тәмин итүче оешмалар исемлегенә

Торак пункт исеме	РСО исеме
Югары Курса авылы	“АМР водоканалы” ЖЧЖ
Түбән Курса, Урта Курса авыллары	“АМР водоканалы” ЖЧЖ
Алан авылы	“АМР водоканалы” ЖЧЖ
Корайван авылы	“АМР водоканалы” ЖЧЖ
Сарай-Чокырча авылы	“АМР водоканалы” ЖЧЖ

“Урта Курса авыл җирлегенә” муниципаль берәмлегенә территориясендә су белән тәмин итү системалары объектларына хезмәт күрсәтүче “АМР водоканалы” ЖЧЖ башкара.

Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы Башкарма комитетының 2025 елның 30 октябрендәге 1040 номерлы карары белән “АМР водоканалы” ЖЧЖнә, Яңа Кенәр авылыннан тыш, Татарстан Республикасы Арча муниципаль районы территориясендә салкын су белән тәмин итү һәм су агызу системасы өчен гарантияле оешма статусы бирелде.

“Су белән тәмин итү һәм су бүлеп бирү турында” 2011 елның 7 декабрендәге 416-ФЗ номерлы Федераль законның 12 статьясы нигезендә җирлекләреннән, шәһәр округларының җирле үзидарә органнары салкын су белән тәмин итүнең һәм (яисә) су бүлеп бирүнең һәр үзәкләштерелгән системасы өчен гарантияле оешманы билгелиләр һәм аның эшчәнлек зоналарын билгелиләр.

Салкын су белән тәмин итүне һәм (яисә) су түгүне гамәлгә ашыручы һәм суүткәргеч һәм (яисә) канализация чөтәкләреннән эксплуатацияләүче оешмага, әгәр бу оешманың суүткәргеч һәм (яисә) канализация чөтәкләренә салкын су белән тәмин итүне һәм (яисә) су түгүне гамәлгә ашыручы барлык оешмалардан иң күп абонентлар кушылган булса, гарантияләүче оешма статусы бирелә.

Гарантияләүче оешма, әгәр абонентларның капитал төзелеш объектлары билгеләнгән тәртиптә мондый гарантияләүче оешманың эшчәнлек зонасы чикләрендә үзәкләштерелгән салкын су белән тәмин итү һәм (яисә) су бүлеп бирү системасына кушылган булса, салкын су белән тәмин итүне һәм (яисә) су бүлеп бирүне тәмин итәргә тиеш. Гарантияләүче оешма салкын су белән тәмин итүнең һәм (яисә) су түгүнең үзәкләштерелгән системасы объектларын эксплуатацияләүне гамәлгә ашыручы оешмалар белән Россия Федерациясенең законнары таләпләренә нигезендә ышанычлы һәм өзлексез салкын су белән тәмин итүне һәм (яисә) су түгүне тәмин итү өчен кирәкле шартнамәләр төзи.

4 БҮЛЕК. "ҮЗӘКЛӘШТЕРЕЛГӘН СУ БЕЛӘН ТЭЭМИН ИТҮ СИСТЕМАЛАРЫ ОБЪЕКТЛАРЫН ТӨЗҮ, РЕКОНСТРУКЦИЯЛӘУ ҺӘМ МОДЕРНИЗАЦИЯЛӘУ БУЕНЧА ТӘКЪДИМНӘР"

Су белән тээмин итү системалары объектлары комплексын яңа төзү, реконструкцияләү һәм техник яктан яңадан коралландыру чараларының максаты кулланучыларны сыйфатның яңа нормативлары таләпләренә җавап бирә торган эчәр су белән өзлексез тээмин итүдән, жиһазларның энергетик нәтиҗәлелеген арттыру, су бирү процессларын контрольдә тоту һәм автомат рәвештә җайга салу, янгын сүндерүне оештыруны яхшырту, физик тузуны киметү һәм су белән тээмин итү челтәрләренең гидравлик режимын яхшыртудан гыйбарәт.

Өлеге чараларны үтәү су белән тээмин итү системаларының төп узелларының тотрыклы, ышанычлы эшләвен гарантияләргә һәм халыкны тээмин итү өчен кирәкле сыйфатлы эчәр су алырга мөмкинлек бирәчәк.

4.1 Су белән тээмин итү схемаларын гамәлгә ашыру буенча еллар буенча бүленгән төп чаралар исемлеге

“Урта Курса авыл җирлеге” муниципаль берәмлегенә су белән тээмин итү системасын үстерүнең төп юнәлеше булып су алу корылмаларын һәм насос станцияләрен модернизацияләп, шулай ук су белән тээмин итү челтәрләренә тузган кишәрлекләрен этаплап алыштырып, гамәлдәге системаны саклап калу тора..

Су белән тээмин итү схемаларын гамәлгә ашыру, шулай ук эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү буенча төп чаралар исемлеге 18 нче таблицада китерелде.

18 таблица – Су белән тээмин итү схемаларын гамәлгә ашыру гамәлләре

№ п/п	Чара исеме	Проект-смета бәясе, мең сум.	Социаль-иқтисадиый файда	Үтәүнең вакыт аралыгы (квартал, ел)
1	“Урта Курса авыл җирлеге” муниципаль берәмлегенә үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системасы объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү гамәлләре			
1.1	Үзәкләштерелгән су белән тээмин итү чыганаclarын һәм су чистарту корылмаларын модернизацияләү (насос җайланмаларын алыштыру, КИПиА урнаштыру, ЗСО оештыру, су җыюларны контрольдә тоту һәм идарә итү системасын автоматлаштыру һ.б.)	6000	Су югалтуларын киметү, халыкның санитария иминлеген тээмин итү, СанПиН таләпләре	2026-2040
1.2	Искергән су челтәрләрен этаплап алыштыру	8250	Су югалтуларын киметү, халыкның санитария иминлеген тээмин итү, СанПиН таләпләре	2026-2040

№ п/п	Чара исеме	Проект-смета бәясе, мең сум.	Социаль-иқтисадыи файда	Үтәүнең вакыт аралыгы (квартал, ел)
1.3	Арча муниципаль районының Урта Курса авылында су белән тәмин итү чөлтәрләрөн капиталъ ремонтлау (артезиан скважиналары-2 шт., күләме 15 куб. м. һәм 20 куб. м. су жыю манаралары, диаметры 110 мм, Озынлығы 8300 п. м. су белән тәмин итүнең бүлү чөлтәре)	51400	Су югалтуларын киметү, халыкның санитария иминлеген тәмин итү, СанПиН таләпләре	2025

* - Капитал салуларның бәясе әреләндерелде, НЦС 81-02-19-2025 “Сборник номер 19. Шәһәр инфраструктурасы биналары һәм корылмалары” һәм НЦС 81-02-14-2025 “Сборник № 14. Тышкы су белән тәмин итү һәм канализация чөлтәрләре” нигезендә. Су белән тәмин итү системасын үстерү проектларын гамәлгә ашыруның төгәл бәясе проект-смета документациясен эшләү барышында төгәлләштерелергә тиеш

4.2 Су белән тээмин итү схемаларын гамәлгә ашыру буенча төп чараларның техник нигезләмәләре, шул исәптән потенциалы су белән тээмин итү чыганаclarының гидрогеологик характеристикалары, су белән тээмин итү чыганаclarының санитария характеристикалары, шулай ук су белән тээмин итү схемасында каралган чараларны гамәлгә ашыру нәтижәсендә күрсәтелгән характеристикаларның мөмкин булган үзгәрүе

Су белән тээмин итү системасын төзү һәм реконструкцияләү чараларын гамәлгә ашыру нәтижәсендә түбәндәге нәтижеләргә ирешеләчәк:

1. Халыкка һәм предприятиеләргә бирелә торган эчәргә яраклы суның норматив санитария таләпләренә туры килә торган сыйфатлы составының тотрыклы булуына ирешү (СанПиН 2.1.3684-21 “Шәһәр һәм авыл жирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тээмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, житештерү, жәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәргүгә санитар-эпидемиологик таләпләр”). Социаль нәтижеләр-су белән тээмин итү системасының ышанычлылыгын тээмин итү һәм эчә торган суның сыйфатын яхшырту, яшәүнең уңайлылыгын арттыру
2. Кулланучыларны сыйфатлы су белән тээмин итү.
3. Су белән тээмин итү системасы объектларын эксплуатацияләү барышында авария хәлләре килеп чыгу куркынычы кимү.
4. Торак төзелеше өчен планлаштырыла торган территорияләргә су белән тээмин итү чөптәкләре белән тээмин итү.
5. Су белән тээмин итү чөптәкләренә физик тузуын киметү һәм гидравлик режимын яхшырту.
6. Янгын сүндерүне оештыруны яхшырту.

Үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системаларын үстерү чараларын гамәлгә ашырудан социаль файда жәмгыять өчен кабул ителә торган бәяләр (тарифлар) буенча халыкны һәм башка кулланучыларны норматив сыйфатлы су белән гарантияле канәгатьләндерүдән гыйбарәт. Икътисади аспектта-электр энергиясен сатып алуға гомуми чыгымнарны киметү. Халыкның суны матди ресурс буларак куллануын киметү, шулай ук су белән тээмин итү объектларында энергияне сак тоту технологияләрен һәм жайланмаларын күртү исәбенә ирешелә.

Электр энергиясеннән файдалануның нәтижеләлеген арттыруны кирәкле энергиягә аз чыгымнар тотып, су белән тээмин итү хөзмәтләрен тулырак күрсәтү максатында чараларны һәм инструментларны ачыклау һәм гамәлгә ашыру дип карарға мөмкин. Әмма бу стратегик юнәлешне бер үк вакытта гамәлгә ашыруны – суны һәм электр энергиясен турыдан-туры экономияләүнең үзара бәйлә төрле комбинацияләрендә халыкның су куллануын киметүне дә кирәк кәчә.

Су ресурсларын экономияләүгә юнәлдерелгән чараларның һәм энергия ресурсларын экономияләүгә юнәлдерелгән чараларның нәтижеләлегә аларны бергәләп планлаштырганда шактый арта. Мәсәлән, агып чыгуларны киметү суны экономияли һәм басым югалтуларын киметә, бу исә суны суырту өчен насослар куллана торган егәрлекне киметү аркасында энергияне экономияләргә мөмкинлек бирә. Бер насосны икенчесенә, нәтижеләерәк насоска алмаштыру энергияне экономияләүгә китерә. Шулай итеп, агып чыгулар аркасында басым югалтуларын киметү гамәлдәге насосларны азрак күәтлә насослар белән алыштырырга мөмкинлек бирәчәк, бу энергияне һәм акчаларны өстәмә экономияләүне тээмин итәчәк.

Су белән тээмин итү системалары эшенең нәтижеләлеген арттыруга этәргеч бирә торган стимулларга чыгымнарны киметү, энергия белән тээмин итүнең һәм су белән тээмин итүнең куркынычсызлыгын һәм ышанычлылыгын тээмин итү, шулай ук әйләнә-тирә мохиткә зарарлы йогынтыны киметү керә. Су хужалыгы системаларында энергияне нәтижелә куллану еш кына кулланучыларга хөзмәт күрсәтүнең сыйфатын күтәрү һәм шул ук вакытта халыкның үсә барган ихтияжларын канәгатьләндерү максатында су белән тээмин итү системаларының эшен камилләштерүнең иң экономияле ысулы булып тора. Су белән тээмин итүнең нәтижеләлеген арттыру буенча комплекслы чараларны гамәлгә ашыру чыгымнарны киметүне, гамәлдәге

системаларның эксплуатация куәтләрен арттыруны һәм кулланучылар ихтыяжларын канәгәтләндерү дәрәжәсен арттыруны тәмин итә.

Ресурсларны экономияләү су житештерү һәм транспортлау стадиясендә дә, шулай ук аны куллану процессында да мөмкин, бер үк вакытта су, электр энергиясе һәм аларны сатып алу өчен акчалар саклана.

Энергияне сак тоту өлкәсендә төп юнәлешләр булып торалар:

- энергияне сак тоту җайланмасын кертү һәм куллану;
- агып чыгуларны һәм су югалтуларны киметү;
- үз ихтыяжларыңа су чыгымын киметү;
- суны исәпкә алу приборларын урнаштыру.

4.3 Су белән тәмин итү системасының яңа төзелә торган, реконструкцияләнгән торган һәм эксплуатациядән чыгарырга тәкъдим ителә торган объектлары турында белемнәр

Кулланучыларны сыйфатлы эчәр су белән тәмин итү өчен түбәндәге чараларны гамәлгә ашырырга тәкъдим ителә:

- Гамәлдәге су алу корылмаларын модернизацияләү;
- Искергән су челтәрләрен этаплап алыштыру;
- Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Түбән Курса авылында су белән тәмин итү челтәрләренә капитал ремонт ясау (50 куб. м. су жыю манарасы, диаметры 110 мм, Озынлыгы 3548 п. м. су белән тәмин итүнең бүлү челтәре);
- м3/сәг житештерүчәнлектәге катион сумалалы ион алмаштыру фильтры нигезендә Куравайн авылының су жыю манарасында су эзерләү системасын урнаштыру;
- Урта Курса авылын су белән тәмин итү системасын үстерү. Су белән тәмин итү системаларының яңа төзелә һәм реконструкцияләнгән торган объектлары системаларның гамәлдәге су алу узеллары территорияләрендә планлаштырыла.

4.4 Су белән тәмин итүне гамәлгә ашыручы оешмалар объектларында диспетчерлаштыру, телемеханизацияләү системаларын һәм су белән тәмин итү режимнары белән идарә итү системаларын үстерү турында белемнәр

Хәзерге вакытта шәһәр җирлегенң үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системалары объектларында диспетчерлаштыру, телемеханизацияләү системалары һәм су белән тәмин итү режимнары белән идарә итү системалары юк.

Энергияне саклауның югары нәтиҗәле яңа технологияләрен кертү - шәһәрне һәм бистәләрен су белән тәмин итү белән оператив диспетчерлык идарәсенң заманча автоматлаштырылган системасын булдыру. Әлеге программаны гамәлгә ашыру кысаларында барлык су алу корылмаларында ешлык үзгәрткечләр, автоматлаштыру шкафлары, басым датчиклары һәм исәпкә алу приборлары урнаштыру зарур. Билгеләнгән ешлык үзгәрткечләр электр энергиясен куллануны 30% ка кадәр киметә, насос агрегатлары электр двигателләренң салмак эш режимын тәмин итә һәм гидроударларны бетерә. Оператив-диспетчерлык идарәсенң автоматлаштырылган системасын кертүнең төп бурычы булып тора:

- корылмаларның, җайланмаларның, төп һәм ярдәмче җайланмаларның һәм коммуникацияләрнең бирелгән технологик режимын һәм нормаль эш шартларын саклау;
- бирелгән технологик режимнан һәм корылмаларның, җайланмаларның, җайланмаларның һәм коммуникацияләрнең нормаль эш шартларыннан тайпылышларны һәм бозуларны сигналлаштыру;
- контрольдә тотыла торган объектларда авария хәлләр килеп чыгу сигнализациясе;
- бирелгән шартлардан тайпылышларны һәм хокук бозуларны оператив рәвештә бетерү мөмкинлеге.

4.5 Биналарның, корылмаларның, корылмаларның суны исәпкә алу приборлары белән җиһазландырылуы һәм аларны кулланылган су өчен исәп-хисап ясаганда куллану турында белешмәләр

Кулланучыларның абонент кертүләрендә суны исәпкә алу приборлары булу турында белешмәләр бирелмәгән.

Исәпкә алу приборларын урнаштыру - торак-коммуналь комплексын реформалаштыруның иң мөһим шартларының берсе.

Гамәлдәге төзелештә дә, яңа төзелеш объектларында да суны исәпкә алуның индивидуаль һәм гомумйорт приборларын урнаштыру энергияне сак тоту өлкәсендә төп юнәлешләрнең берсе булып тора. Бу су житештерү һәм транспортлау стадиясендә дә, аны куллану процессында да ресурсларны экономияләргә мөмкинлек бирәчәк.

4.6 Территория буенча торбаүткәргечләр узучы маршрутлары вариантларының тасвирламасы аларның нигезләнүе

Суның катуйн булдырмау максатыннан, суның өзлексез хәрәкәтен тәмин итеп, суүткәргечләр жир астына сузылган. Киләчәктә муниципаль берәмлек территориясе буенча торбаүткәргечләрнең гамәлдәге маршрутлары сакланып кала. Реконструкцияләнгән торган су участокларын узучы маршрутлары гамәлдәге чөлтәrlәрне узучы маршрутына туры килә.

Торак төзелешләргә яңа торбаүткәргечләр автомобиль юлларының машина йөрү өлешләрә буйлап, авария хәлләрә килеп чыккан очракта, оператив рәвештә барып җитү өчен салына.

Чөлтәrlәрне гамәлдәге һәм яңа торак төзелешләргә төгәл трассировкалау, территорияне вертикаль планлаштыруны һәм чөлтәrlәнең гидравлик режимнарын исәпкә алып, төзелеш участокларын планлаштыру проектларын эшләрү стадиясендә башкарылачак.

4.7 Насос станцияләрен, резервуарларны, су җыю башняларын урнаштыру урыны турында тәкьдимнәр

Гамәлдәге насос станцияләрә, Чиста су резервуарлары һәм су җыю манаралары урнашкан урыннар үзгәрешсез кала. Су белән тәмин итү системаларының яңа төзелә һәм реконструкцияләнгән торган объектлары гамәлдәге су алу узеллары территориясендә урнаштырылачак.

4.8 Кайнар су, салкын су белән тәмин итүнең үзәкләштерелгән системалары объектларын урнаштыруның планлаштырыла торган зоналары чикләрә.

Рекомендацияләр юк.

4.9 Кайнар су белән тәмин итүнең, салкын су белән тәмин итүнең үзәкләштерелгән системалары объектларын гамәлдә һәм планлаштырылган урнаштыру карталары (схемалары)

Су белән тәмин итү чөлтәrlәрәнең урнашуы турында белешмәләр әлгә схемага кушымталарда китерелгән.

Кулланучыларны ышанычлы һәм өзлексез су белән тәмин итү, шулай ук халыкны санитария-гигиена таләпләрәнгә туры килә торган су белән тәмин итү өчен тәкьдимнәр

1. Үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системаларын 5 елга кимендә 1 тапкыр техник тикшерү:

- су белән тәмин итү чыганагының торышын һәм аның сезонлы үзгәрешләрән исәпкә алып, билгеләнгән таләпләргә туры китереп эчәр су әзәрләрү буенча штат режимында эшләрүче су әзәрләрү корылмаларының техник мөмкинлекләрән билгеләрү;

- суүткәргеч чөлтәrlәрәнең һәм насос станцияләрәнең техник характеристикаларын, шул исәптән югалтулар дәрәжәсен, физик таушалу күрсәткечләрән, әлгә чөлтәrlәрәнең һәм станцияләрәнең энергетик нәтижәлеләген, топологиянең оптимальлеләген һәм куәтләрән резервлау дәрәжәсен билгеләрү;

- салкын һәм кайнар су белән тээмин итүне гамәлгә ашыручы оешма эшчәнлегенең максатчан күрсәткечләрен гамәлдәгеләреннән иң яхшы файдаланучы салкын һәм кайнар су белән тээмин итүче оешмаларның максатчан күрсәткечләре белән чагыштыру (мөмкин булган технологияләр).

2. Челтәргә жибәрелә торган суга “Тигиена нормативлары һәм яшәү тирәлегә факторларының кеше өчен куркынычсызлыгын һәм (яки) зарарсызлыгын тээмин итүгә таләпләр” СанПиН 1.2.3685-21 таләпләренә туры килүгә мониторинг үткәрү;

3. Суүткәргеч челтәрләрен реконструкцияләү-гамәлдәге челтәрләрнең авария хәлендәге, тузган, үткәрү мөмкинлегә аз булган участокларын алыштыру һәм яңа магистраль челтәрләр төзү. Яңа челтәрләр төзегәндә гарантияләнган хезмәт срогы 50 ел булган түбән басымлы полиэтиленнан торбалар кулланыла.

5 БҮЛЕК. "ҮЗӘКЛӘШТЕРЕЛГӘН СУ БЕЛӘН ТЭЭМИН ИТҮ СИСТЕМАЛАРЫ ОБЪЕКТЛАРЫН ТӨЗҮ, РЕКОНСТРУКЦИЯЛӘУ ҺӘМ МОДЕРНИЗАЦИЯЛӘУ ЧАРАЛАРЫНЫҢ ЭКОЛОГИК АСПЕКТЛАРЫ"

5.1 Юыну суларын ағызганда (утильләштергәндә) үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системалары объектларын төзүгә һәм реконструкцияләүгә тәкъдим ителә торган су бассейнына зарарлы йогынтыны булдырмау чаралары турында белешмәләр

Су алуның һәм аны суүткәргеч чөлтәренә ташуның технологик процессы зарарлы матдәләр белән бергә бармый.

Суүткәргеч чөлтәре әйләнә-тирә мохиткә зарарлы йогынты ясамый, объект экологик чиста корылма булып тора.

Суүткәргеч чөлтәрен эксплуатацияләгәндә су хужалык-көнкүреш ихтияжлары өчен файдаланылмый, производство ағынтылары барлыкка килми. Суүткәргеч чөлтәрен эксплуатацияләү, сулыкларга һәм рельефка нинди дә булса зарарлы матдәләр чыгаруны күздә тотмый.

Төзелеш эшләрен башкарганда житештерү максатларында Су таләп ителми. Хужалык-көнкүреш ихтияжлары өчен эчәр сыйфатлы су кулланыла. Эш документациясендә баян ителгән таләпләрне үтәгәндә жир өсте һәм жир асты сулары торышына тискәре йогынты төзелеш чорында гына күзәтеләчәк, вакытлыча гына булачак һәм әйләнә-тирә мохит торышына сизелерлек йогынты ясамаячак.

5.2 Су әзерләүдә кулланыла торган химик реагентларны (хлор һ. б.) тээмин итү һәм саклау чараларын гамәлгә ашырганда әйләнә-тирә мохиткә зарарлы йогынтыны булдырмау чаралары турында белешмәләр.

Химик реагентлар су әзерләү процессында файдаланылмый хәзерге вакытта файдаланылмый.

6 КИСӘК. "ҮЗӘКЛӘШТЕРЕЛГӘН СУ БЕЛӘН ТЭЭМИН ИТҮ СИСТЕМАЛАРЫ ОБЪЕКТЛАРЫН ТӨЗҮГӘ, РЕКОНСТРУКЦИЯЛӘҮГӘ ҺӘМ МОДЕРНИЗАЦИЯЛӘҮГӘ КАПИТАЛ САЛУЛАР КҮЛӘМНӨРЕН БӘЯЛӘҮ"

6.1 Су белән тээмин итү схемаларын гамәлгә ашыру буенча төп чараларның бәясен бәяләү

Су белән тээмин итү системалары объектлары комплексын яңа төзү, реконструкцияләү һәм техник яктан яңадан коралландыру чараларының максаты булып кулланучыларны сыйфат нормативлары таләпләренә җавап бирә торган эчәр су белән өзлексез тээмин итү, җиһазларның энергетик нәтиҗәлелеген арттыру, су бирү процессын контрольдә тоту һәм автомат рәвештә җайга салу тора.

Өлеге чараларны үтәү су белән тээмин итү системаларының төп узелларының тотрыклы, ышанычлы эшләвен гарантияләргә һәм халыкны тээмин итү өчен кирәкле сыйфатлы эчәр су алырга мөмкинлек бирәчәк.

Калган капитал салуларның бәясе эксперт бәяләмәләреннән, аналог объектлар буенча җыелма смета исәп-хисапларыннан, барлыкка килә торган куәт берәмлегенә чагыштырма чыгымнардан чыгып билгеләнә. Һәр проект буенча проект - смета документациясен эшлөгәндә бәя төгәлләштерелергә тиеш.

Су белән тээмин итү схемаларын гамәлгә ашыру, шулай ук эчә торган суның сыйфатын билгеләнгән таләпләргә туры китерү буенча төп чаралар исемлегә 19 нчы таблицада китерелде.

19 таблица – Су белән тээмин итү схемаларын гамәлгә ашыру гамәлләре

№ п/п	Үз эченә алына торган объектларның исеме һәм Исемлеге	Гамә лгә ашы ру срокл ары	Сату бәясе, мең сум.											
			Всего	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034- 2037	2038- 2040
1	“Урта Курса авыл җирлеге” муниципаль берәмлегенң үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасы объектларын төзү, реконструкцияләү һәм модернизацияләү гамәлләре													
1.1	Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү чыганаclarын һәм су чистарту корылмаларын модернизацияләү (насос җайланмаларын алыштыру, КИПиА урнаштыру, ЗСО оештыру, су җыюларны контрольдә тоту һәм идарә итү системасын автоматлаштыру һ.б.)	2026-2040	8250		550	550	550	550	550	550	550	550	2200	1650

№ п/п	Үз эченә алына торган объектларның исеме һәм Исемлеге	Гамә лгә ашы ру срокл ары	Сату бәясе, мең сум.											
			Всего	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034- 2037	2038- 2040
1.2	Искергән су чөлтәрләрен этаплай алыштыру	2026- 2040	18000		1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	1200	4800	3600
1.3	Татарстан Республикасы Арча муниципаль районының Түбән Курса авылында су белән тәмин итү чөлтәрләренә капиталь ремонт ясау (50 куб. м. су жыю манарасы, диаметры 110 мм, Озынлыгы 3548 п. м. су белән тәмин итүнең бүлү чөлтәре)	2025	51400	51400										
	3м3/сәг житештерүчәнлектәге катион сумалалы ион алмаштыру фильтры нигезендә Куравайн авылының су жыю манарасында су эзерләү системасын урнаштыру	2027	1870								1870			
	Урта Курса авылында су белән тәмин итү системасын төзү (скважина бораулау, су жыю манарасы һәм су белән тәмин итү чөлтәрләре төзү)	2028- 2032	10000				2000	2000	2000	2000	2000			
	Барлыгы:		58881,65	20761,65	1750	1750	3750	3750	3750	3750	5620	1750	7000	5250

* - Капитал салуларның бәясе НЦС 81-02-19-2025 “Жыентык номер 19. Шәһәр инфраструктурасы биналары һәм корылмалары” һәм НЦС 81-02-14-2025 “Сборник номер 14. Тышкы су белән тәмин итү һәм канализация челтәрләре” нигезендә. Су белән тәмин итү системасын үстерү проектларын гамәлгә ашыруның төгәл бәясе проект-смета документациясен эшләү барышында төгәлләштерелергә тиеш.

6.2 Төзелеш өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү һәм норматив-хокукий жайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручы федераль башкарма хакимият органы тарафыннан расланган житештерү билгеләнешендәге булмаган объектлар һәм инженерлык инфраструктурасы өчен эреләштерелгән смета нормативлары нигезендә башкарылган йә капитал тәмин итүнең үзәкләштерелгән системалары объектларын төзүгә һәм реконструкциялүгә капитал кертемнәр күләмен баяләү финанслау чыганаclarын күрсәтеп, төзелеш һәм эш төрләре

Жирлекнең перспективасы үсешен һәм үзәкләштерелгән су белән тәмин итү системасын исәпкә алып, су белән тәмин итү системасының сыйфатын һәм ышанычлылығын арттыру чараларына капитал салулар күләме якынча 65650,0 мең сум тәшkil итә. Капитал салуларның баясе эксперт баяләмәләреннән, аналог объектлар буенча жыелма смета исәп-хисапларыннан, барлыкка китерелә торган куәт берәмлегенә чагыштырма чыгымнардан чыгып билгеләнә. Һәр проект буенча проект-смета документациясен эшлэгәндә бая төгәлләштерелергә тиеш.

Финанслауның төп чыганаclarы булып торалар:

- республика бюджеты акчалары;
- муниципаль берәмлек бюджеты акчалары;
- инвестиция программасы нигезендә тоташкан өчен түләүдән алынган акчалар;
- тарифка инвестиция өстәмәсе өлешендә алынган акчалар;
- кредит акчалары һәм муниципаль заем;
- предприятияләр, заказчы-төзүчеләр акчалары;
- законнарда каралган башка чаралар.

Су белән тәмин итү системасын үстерү чараларын су белән тәмин итү чөлтәрләренә техник тоташтыру тарифы исәбеннән гамәлгә ашыру мөмкинлеге куллануның артуы булмауга, шул исәптән яңа предприятияләр төзелүгә бәйле рәвештә юк. Электр энергиясен куллануны киметү, шулай ук аны транспортировкалаганда су югалтуларны киметү өчен тарифны арттыру исәбенә өстәмә средстволар жәлеп итү, шулай ук өстәмә субсидияләр бирү кирәк. Чараларны гамәлгә ашыруга тарифны күтәрү киләчәктә инвестиция акчаларын жәлеп итәргә мөмкинлек бирәчәк, чөнки электр энергиясенә чыгымнарны киметү һәм су югалтуларын киметү чараларның аклануы сизелерлек кимиячәк акчаларны яңга калдырырга мөмкинлек бирәчәк.

7 БҮЛЕК. "ҮЗӘКЛӘШТЕРЕЛГӘН СУ БЕЛӘН ТӘЭМИН ИТҮ СИСТЕМАЛАРЫН ҮСТЕРҮ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕНЕҢ ПЛАНЛЫ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ"

Су белән тәэмин итү системасын төзү һәм реконструкцияләү чараларын гамәлгә ашыру нәтижәсендә түбәндәге нәтижеләргә ирешеләчәк:

1. Халыкка һәм предприятиеләргә бирелә торган эчәргә ыраклы суның норматив санитария таләпләренә туры килә торган сыйфатлы составына ирешү (СанПиН 2.1.3684-21 “Шәһәр һәм авыл җирлекләре территорияләрен карап тотуга, су объектларына, эчә торган суга һәм эчә торган су белән тәэмин итүгә, атмосфера һавасына, туфракка, торак урыннарга, житештерү, җәмәгать урыннарын эксплуатацияләүгә, санитар-эпидемиягә каршы (профилактик) чараларны оештыруга һәм үткәргүгә санитар - эпидемиологик таләпләр”).) Социаль нәтижеләр - су белән тәэмин итү системасының ышанычлылыгын тәэмин итү һәм эчә торган суның сыйфатын яхшырту, яшәүнең уңайлылыгын арттыру.

2. Кулланучыларны сыйфатлы су белән тәэмин итү.

3. Су алу корылмаларын һәм су белән тәэмин итү чөлтәрләрен эксплуатацияләгәндә авария хәлләре санын киметү.

20 таблица – Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларын үстерүнең максатчан күрсәткечләре

№ п/п	Күрсәткеч исеме	Үлчәү берәмлеге	Жайга салу чорына план күрсәткечләре					
			2024	2025	2026	2027	2028	2029-2040
1	Су сыйфаты күрсәткечләре							
1.1	эчәр су сыйфатын житештерү тикшерүе нәтижеләре буенча алынган пробаларның гомуми күләмдә билгеләнгән таләпләргә туры килми торган су белән тәэмин итү чыганаclarыннан, суүткәргеч станцияләреннән яисә үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системасының башка объектларыннан бүлү суүткәргеч чөлтәренә бирелә торган эчәр су пробаларының өлеше	%	0	0	0	0	0	0
1.2	бүлү суүткәргеч чөлтәрендә эчә торган суның сыйфатын производство тикшереп торыу нәтижеләре буенча алынган пробаларның гомуми күләмдә билгеләнгән таләпләргә туры килми торган эчә торган су пробалары өлеше	%	0	0	0	0	0	0
2	Су белән тәэмин итүнең ышанычлылыгы һәм өзлексезлеге күрсәткечләре							
2.1	Коммуналь инфраструктура системаларының авариялелеге	берәмлек./ км	0,2	0,2	0,2	0,15	0,15	0,1
2.2	Товарлар һәм хезмәтләр китерүнең дәвамлылыгы (өзлексезлеге)	сәг./көн	24	24	24	24	24	24
2.3	Су белән тәэмин итү чөлтәрләренә тузуы	%	55	55	50	45	40	30
2.4	Салкын су белән тәэмин итү чөлтәрләрендә югалтулар	%	10	10	10	9	9	8

Үзәкләштерелгән су белән тәэмин итү системаларын үстерүнең максатчан күрсәткечләре күрсәткечләре су белән тәэмин итү схемасында каралган чараларны гамәлгә ашыру тәмамланганнан соң актуальләштерүне таләп итә.

8 БҮЛЕК. “ҮЗӘКЛӘШТЕРЕЛГӘН СУ БЕЛӘН ТЭЭМИН ИТҮ СИСТЕМАЛАРЫНЫҢ АЧЫКЛАНГАН ХУЖАСЫЗ ОБЪЕКТЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ (АЛАР АЧЫКЛАНГАН ОЧРАКТА) ҺӘМ АЛАРНЫ ЭКСПЛУАТАЦИЯЛӘҮГӘ ВӘКАЛӘТЛЕ ОЕШМАЛАР ИСЕМЛЕГЕ”

Хужасыз объект турында белешмәләр Россия Федерациясе дәүләт хакимиятенә башкарма органнарыннан, Россия Федерациясе субъектларыннан, жирле үзидарә органнарыннан, шулай ук юридик һәм физик затларның гаризалары нигезендә килергә мөмкин.

“Су белән тээмин итү һәм су түгү турында” 416 нчы ФЗ нигезендә, үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системаларының хужасыз объектлары, шул исәптән эксплуатацияләү юлы белән су белән тээмин ителгән суүткәргеч чөлтәләре ачыкланган очракта, мондый объектларны эксплуатацияләү гарантияләүче оешма йә су белән тээмин итүне гамәлгә ашыручы оешма һәм күрсәтелгән хужасыз объектларга турыдан-туры тоташкан суүткәргеч чөлтәләр тарафыннан, алар күрсәтелгән объектларның тапшыру актына Администрация тарафыннан имза салынган көннән алып мондый объектларга миләк хокукы танылганга кадәр яисә аларны биләүгә, файдалануга һәм мондый объектларны калдырган миләкче тарафыннан гражданлык законнары нигезендә биләүгә, файдалануга һәм эш итүгә алынганга кадәр гамәлгә ашырыла.

Су белән тээмин итүне гамәлгә ашыручы оешманың үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системаларының хужасыз объектларын эксплуатацияләүгә чыгымнары тарифларны билгеләгәндә тарифларны жайга салу органнары тарафыннан Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан расланган су белән тээмин итү һәм су түгү өлкәсендә бәя кую нигезләрендә билгеләнгән тәртиптә исәпкә алына.

Хужасыз тышкы чөлтәләрне рәсмиләштерү тәртибе Россия Федерациясе Гражданлык кодексы, “Күчәмсез миләкне дәүләт теркәвенә алу турында” 2015 елның 13 июлендәге 218-ФЗ номерлы Федераль закон, Россия Икътисадый үсеш министрлыгының “Хужасыз күчәмсез әйберләрне исәпкә алу тәртибен билгеләү турында” 2015 елның 10 декабрендәге 931 номерлы боерыгы нигезендә гамәлгә ашырыла.

Үзәкләштерелгән су белән тээмин итү системаларының хужасыз объектлары ачыкланмаган.

3 бүлек. СУ АГЫЗУ СХЕМАСЫ

1 БҮЛЕК. "СУ АГЫЗУ ӨЛКӘСЕНДӘ ГАМӘЛДӘГЕ ТОРЫШ"

1.1 Жирлек территориясендәге агып төшүче суларны жыю, чистарту һәм чыгару системасы структурасының тасвирламасы һәм жирлек территориясен эксплуатация зоналарына бүлү

Хәзерге вакытта “Урта Курса авыл жирлегә” муниципаль берәмлеге территориясендә үзәкләштерелгән су агызу системасы юк.

Үзәкләштерелгән су агызу булмаганда, торак йортлардан һәм жәмәгать биналарыннан агып чыккан сулар өй яны кишәрлекләрендәге калкулыкларга һәм септикларга жибәрелә. Чистарту чокырлары һәм септиклары житәрлек дәрәжәдә гидроизоляциягә ия түгел, бу туфракны һәм грунт суларын пычратуга китерә.

1.2 Гамәлдәге канализация чистарту корылмаларын тасвирлауны, шул исәптән агып төшүче суларны чистартуның кулланыла торган технологик схемасының агып төшүче суларны чистарту сыйфаты нормативларын тәмин итү таләпләренә туры килүен бәяләүне, корылма куәтләренә гамәлдәге кытлыгын (резервын) билгеләүне һәм абонентлар төзи торган локаль чистарту корылмаларын тасвирлауны да кертеп, үзәкләштерелгән су агызу системасын техник тикшерү нәтижәләрен тасвирлау

Хәзерге вакытта “Урта Курса авыл жирлегә” муниципаль берәмлеге территориясендә үзәкләштерелгән су агызу системасы юк.

Үзәкләштерелгән су агызу булмаганда, торак йортлардан һәм жәмәгать биналарыннан агып чыккан сулар өй яны кишәрлекләрендәге калкулыкларга һәм септикларга жибәрелә. Чистарту чокырлары һәм септиклары житәрлек дәрәжәдә гидроизоляциягә ия түгел, бу туфракны һәм грунт суларын пычратуга китерә.

1.3 Су агызуның технологик зоналары, үзәкләштерелгән һәм үзәкләштерелмәгән су агызу зоналары тасвирламасы (су агызу үзәкләштерелгән һәм үзәкләштерелмәгән су агызу системаларыннан файдаланып башкарыла торган территорияләр) һәм су агызуның үзәкләштерелгән системалары исемлеге

“Су белән тәмин итү һәм ташландык суларны агызу турында” 2011 елның 7 декабрендәге 416-ФЗ номерлы Федераль закон һәм РФ Хөкүмәтенә “Су белән тәмин итү һәм ташландык суларны агызу схемалары турында” 2013 елның 5 сентябрендәге 782 номерлы карары су белән тәмин итү (“Су белән тәмин итү һәм су түгү схемаларын эшләү һәм раслау кагыйдәләре”, “Су белән тәмин итү һәм су түгү схемаларының эчтәлегенә таләпләр” белән бергә) һәм ташландык суларны агызу өлкәсендә яңа төшенчәләр кертә

“су агызуның технологик зонасы” - ташландык суларны кабул итү, транспортировкау, чистарту һәм ташландык суларны су объектына турыдан-туры (чистартусыз) чыгару тәмин ителә торган ташландык суларны агызуны гамәлгә ашыручы оешманың канализация челтәренә өлеше;

“үзәкләштерелгән су агызу системасы (канализация) – су агызу өчен билгеләнгән үзара технологик бәйләнгән инженерлык корылмалары комплексы”.

Су агызуның технологик зоналары тасвирламасы 21 нче таблицада китерелде.

21 таблица - Су агызуның технологик зоналары

Су агызуның технологик зонасы	Су агызу системасы үзәкләштерелгән/үзәкләштерелмәгән	Су агызу объекты
Югары Курса авылы	үзәкләштерелмәгән	Өем чокырлары, септиклар
Түбән Курса авыллы	үзәкләштерелмәгән	Өем чокырлары, септиклар
Алан авылы	үзәкләштерелмәгән	Өем чокырлары, септиклар
Корайван авылы	үзәкләштерелмәгән	Өем чокырлары, септиклар

Су агызуның технологик зонасы	Су агызу системасы үзеклештерелгән/үзеклештерелмәгән	Су агызу объекты
Сарай-Чокырча авылы	үзеклештерелмәгән	Өем чокырлары, септиklar
Урта Курса авылы	үзеклештерелмәгән	Өем чокырлары, септиklar
Сарай-Чокырча тимер юл разъезды	үзеклештерелмәгән	Өем чокырлары, септиklar

Үзеклештерелгән су агызу булмаганда, торак йортлардан һәм жәмәгать биналарыннан агып чыккан сулар өй яны кишәрлекләрендәге калкулыкларга һәм септиklarга жибәрелә. Чистарту чокырлары һәм септиklarны житәрлек дәрәжәдә гидроизоляциягә ия түгел, бу туфракны һәм грунт суларын пычратуга китерә.

1.4 Гамәлдәге үзеклештерелгән су агызу системасының чистарту корылмаларында агып төшүче сулар явым-төшемнән утильләштерүнең техник мөмкинлеге тасвирламасы

Хәзерге вакытта “Урта Курса авыл жирлегә” муниципаль берәмлеге территориясендә үзеклештерелгән су агызу системасы юк.

1.5 Канализация коллекторларының һәм челтәрләренең, алардагы корылмаларның торышын һәм эшләвен тасвирлау, аларның тузуын бәяләүне һәм үзеклештерелгән су агызу системасының гамәлдәге объектларында агып төшүче суларны агызып жибәрүне һәм чистартуны тәмин итү мөмкинлеген билгеләүне дә кертеп

Хәзерге вакытта “Урта Курса авыл жирлегә” муниципаль берәмлеге территориясендә үзеклештерелгән су агызу системасы юк.

1.6 Үзеклештерелгән су агызу системасы объектларының куркынычсызлыгын һәм ышанычлылыгын һәм аларның идарә ителешен бәяләү

Хәзерге вакытта “Урта Курса авыл жирлегә” муниципаль берәмлеге территориясендә үзеклештерелгән су агызу системасы юк.

1.7 Үзеклештерелгән су агызу системасы аша агып төшүче суларның әйләнә-тирә мохиткә йогынтысын бәяләү

Хәзерге вакытта “Урта Курса авыл жирлегә” муниципаль берәмлеге территориясендә үзеклештерелгән су агызу системасы юк.

Жир өсте су объектларын пычратуның төп чыганакалары булып чистартылмаган (житәрлек дәрәжәдә чистартылмаган) агып торучы сулар, торак территорияләрдән коеп яуган яңгыр сулары тора. Пычраткыч матдәләрнең химик үзенчәлеге атап үтелгән пычрану чыганакаларына хас - нефть продуктлары, аммоний һәм нитрат азоты, анионактив өске-актив матдәләр (АПВ). Бакыр, тимер, марганец һәм фенолның югары булуы табигый характерга ия.

Чистартылмаган агып төшүче суларны рельефка һәм су объектларына агызу әйләнә-тирә мохиткә, су жыю майданнарындагы суның физик һәм химик үзекләренә тискәре йогынты ясый, органик һәм органик булмаган чыгышлы зарарлы матдәләр, агулы матдәләр, авыру китереп чыгаручы бактерияләр һәм авыр металл микъдары арта, шулай ук халыкның авыру куркынычы барлыкка килү факторы булып тора.

Чистартылмаган агынтыларны агызу хайваннар һәм үсемлекләр дөньясына зыян китерә һәм су жыю майданнарының иң куркыныч деградация төрләренә берсенә китерә.

1.8 Муниципаль берәмлекнең үзеклештерелгән су агызу системасы колачламаган территорияләре тасвирламасы

Хәзерге вакытта “Урта Курса авыл жирлегә” муниципаль берәмлеге территориясендә үзеклештерелгән су агызу системасы юк.

1.9 Описание существующих технических и технологических проблем системы водоотведения поселения

Хэзерге вакытта “Урта Курса авыл жирлеген” муниципаль берәмлеген территориясендә үзәкләштерелгән су агызу системасы юк.

1.10 Жирлекнең үзәкләштерелгән су түгү системаларына кертелгән үзәкләштерелгән су түгү системалары исемлеген һәм тасвирламасын, шулай ук күрсәтелгән үзәкләштерелгән су агызу (канализация) системалары аша бирелә торган агып төшүче сулар керә торган Чистарту корылмалары (алар булган очракта), чистарту корылмаларының куәтләре һәм аларда кулланыла торган агып төшүче суларны чистарту технологияләре, кабул ителә торган агып төшүче суларның уртача еллык күләме турында мәгълүматны үз эченә алган үзәкләштерелгән су түгү системаларына кертү турында белешмәләр

Хэзерге вакытта “Урта Курса авыл жирлеген” муниципаль берәмлеген территориясендә үзәкләштерелгән су агызу системасы юк.

2 БҮЛЕК. "СУ АГЫЗУ СИСТЕМАСЫНДА АГЫП ТӨШҮЧЕ СУЛАР БАЛАНСЫ"

2.1 Суларны агызуның технологик зоналары буенча үзәкләштерелгән системасына һәм агынтыларны агызуның балансы

Хәзерге вакытта "Урта Курса авыл жирлегә" муниципаль берәмлеге территориясендә үзәкләштерелгән су агызу системасы юк.

2.2. Су агызуның технологик зоналары буенча оештырылмаган агымның (урын рельефы өслегеннән килә торган агып төшүче суларның) факттагы агымын бәяләү

Канализация чөлтәре һәм корылмалар элементларындагы тыгызлыксызлыктар аша үзәкләштерелгән су агызу системасына керә торган яңгыр, кар һәм инфильтрацион сулар оештырылмаган агым булып тора.

"Урта Курса авыл жирлегә" муниципаль берәмлеге территориясендә яңгыр канализациясе чөлтәре юк. Яңгыр канализациясе сыйфатында юл буендагы траншеяләр файдаланыла

2.3 Биналарның, корылмаларның кабул ителә торган агып торган суларны исәпкә алу приборлары белән жиһазландырылуы һәм аларны коммерцияле исәп-хисапларны гамәлгә ашырганда куллану турында бөлешмәләр

Хәзерге вакытта "Урта Курса авыл жирлегә" муниципаль берәмлеге территориясендә үзәкләштерелгән су агызу системасы юк.

2.4 Соңгы 10 елда агып төшүче суларның үзәкләштерелгән су агызу системасына су агызуның технологик зоналары буенча һәм муниципаль берәмлек буенча керү балансларына, житештерү куәтләренә кытлык зоналарын һәм резервларын аерып, ретроспектив анализ нәтижеләре

Хәзерге вакытта "Урта Курса авыл жирлегә" муниципаль берәмлеге территориясендә үзәкләштерелгән су агызу системасы юк.

2.5 Жирлекләренә, шәһәр округларын үстерүнең төрле сценарийларын исәпкә алып, кимендә 10 ел срокка үзәкләштерелгән сулар түгү системасына һәм су түгүнең технологик зоналары буенча агынтыларны түгүнең фараз баланслары.

Хәзерге вакытта жирлек территориясендә үзәкләштерелгән канализация юк, индивидуаль торак йортлардан һәм жәмәгать биналарыннан агып чыккан сулар йорт яны кишәрлекләрендәге калкулыкларга һәм септикларга чыгарыла.

Кече торак пунктларда үзәкләштерелгән системалар төзү 1 куб. м агымны чистартуның үзкыйммәте артык зур булу сәбәпле икътисадый яктан отышлы түгел. Торак пунктлар төрле модификацияләрдә хужалык көнкүреш агынтыларын биологик һәм тирәнтен чистарту буенча автоном жайланмалар белән жиһазландырылырга мөмкин.

3 БҮЛЕК. "АГЫП ТӨШҮЧЕ СУЛАР КҮЛӘМЕ ФАРАЗЫ"

3.1 Үзәкләштерелгән су агызу системасына агып төшүче суларның фактта һәм көтелгәндә керүе турында белешмәләр

Хәзерге вакытта жирлек территориясендә үзәкләштерелгән канализация юк, индивидуаль торак йортлардан һәм жәмәгать биналарыннан агып чыккан сулар йорт яны кишәрлекләрендәге калкулыкларга һәм септикларга чыгарыла.

Кече торак пунктларда үзәкләштерелгән системалар төзү 1 куб. м агымны чистартуның үзкыйммәте артык зур булу сәбәпле икътисадый яктан отышлы түгел. Торак пунктлар төрле модификацияләрдә хужалык көнкүреш агынтыларын биологик һәм тирәнтен чистарту буенча автоном жайланмалар белән жиһазландырылырга мөмкин.

3.2 Су агызуның үзәкләштерелгән системасы (эксплуатацияләү һәм технологик зоналар) структурасы тасвирламасы

Хәзерге вакытта “Урта Курса авыл жирлегенә” муниципаль берәмлеге территориясендә үзәкләштерелгән су агызу системасы юк. Үзәкләштерелгән су агызу булмаганда, торак йортлардан һәм жәмәгать биналарыннан агып чыккан сулар йорт яны участкаларындагы калкулыкларга һәм септикларга яисә турыдан-туры түбән урыннарда рельефка жибәрелә.

3.3. Чистарту корылмаларының таләп ителә торган куәтен агып төшүче суларның исәпләнгән чыгымы, ташландык суларның агызуның технологик зоналары буенча куәтләр кытлыгы (резервы) турындагы белешмәләрдән чыгып исәпләү

Хәзерге вакытта жирлек территориясендә үзәкләштерелгән канализация юк, индивидуаль торак йортлардан һәм жәмәгать биналарыннан агып чыккан сулар йорт яны кишәрлекләрендәге калкулыкларга һәм септикларга чыгарыла.

3.4 Су агызуның үзәкләштерелгән системасы элементларының гидравлик режимнарын һәм эш режимнарын анализлау нәтижәләре

Хәзерге вакытта жирлек территориясендә үзәкләштерелгән канализация юк, индивидуаль торак йортлардан һәм жәмәгать биналарыннан агып чыккан сулар йорт яны кишәрлекләрендәге калкулыкларга һәм септикларга чыгарыла.

3.5 Су агызу системасының чистарту корылмаларының житештерү куәтләре резервларына һәм аларның гамәлдә булу зонасын кинәйтү мөмкинлекләренә анализ

Хәзерге вакытта жирлек территориясендә үзәкләштерелгән канализация юк, индивидуаль торак йортлардан һәм жәмәгать биналарыннан агып чыккан сулар йорт яны кишәрлекләрендәге калкулыкларга һәм септикларга чыгарыла.

4 БҮЛЕК. "ҮЗӘКЛӘШТЕРЕЛГӘН СУ АГЫЗУ СИСТЕМАСЫ ОБЪЕКТЛАРЫН ТӨЗҮ, РЕКОНСТРУКЦИЯЛӘУ ҺӘМ МОДЕРНИЗАЦИЯЛӘУ (ТЕХНИК ЯКТАН ЯҢАДАН КОРАЛЛАНДЫРУ) БУЕНЧА ТӘКЪДИМНӘР"

4.1 Үзәкләштерелгән су агызу системасын үстерүнең төп юнәлешләре, принциплары, бурычлары һәм план күрсәткечләре

Гамәлдәге һәм проектлана торган торак йортларның индивидуаль хужалары өчен, шулай ук административ биналар өчен үзәкләштерелгән су агызу чаралары булмаганда, тулы биологик чистарту жайланмаларынан файдалану тәкъдим ителергә мөмкин. Кече торак пунктларда үзәкләштерелгән системалар төзү 1 м.куб агымны чистартуның артык зур үзкыйммәте аркасында икътисадый яктан отышлы түгел.

Йорт яны өемнәре, су агызу савытлары реконструкцияләнергә һәм су үткәрми торган материаллардан ясалырга, шулай ук вентиляция стояклары белән жиһазландырылырга тиеш.

Су агызу системасын камилләштерү, санитария хәлен яхшырту, су объектларының пычрануын киметү өчен жирлекнең торак пунктларын биологик һәм хужалык-көнкүреш калдыкларын тирәнтен чистарту буенча автоном жайланмалар белән тәмин итү зарур. Чистарту һәм зарарсызландыру нәтижәсендә барлыкка килгән агынты сулар индивидуаль йорт биләмәләре территориясенә су сибү өчен файдаланыла яисә су агымына жибәрелә, ә актив ләм һәм утырым компостлаштыру өчен, соңыннан туфракка ашлама буларак кертелә.

4.2 Су агызу схемаларын гамәлгә ашыру буенча елларга бүлеп, әлеге чараларның техник нигезләмәләрен дә кертеп, төп чаралар исемлегә

Су агызу системасын үстерүнең төрле сценарийларын гамәлгә ашыру буенча төп чаралар исемлегә 22 нче таблицада китерелде.

22 таблица - Су агызу схемаларын гамәлгә ашыру буенча төп чаралар

№ п/п	Чараның исеме	Үтәүнең вакыт аралыгы (квартал, ел)	Бәясе якынча, мең сум.	Социаль-икътисадый файда, сум.
1	Төрле модификацияләрдә хужалык-көнкүреш агынтыларын биологик һәм тирәнтен чистартуның локаль жайланмаларын урнаштыру (ЛОС)	2026-2040	3500,0	Әйләнә-тирә мохиткә зарарлы йогынтыны киметү

* - Капитал салуларның бәясе НЦС 81-02-19-2025 “Жыентык номер 19. Шәһәр инфраструктурасы биналары һәм корылмалары” һәм НЦС 81-02-14-2025 “Сборник номер 14. Тышкы су белән тәмин итү һәм канализация челтәрләре” нигезендә. Су белән тәмин итү системасын үстерү проектларын гамәлгә ашыруның төгәл бәясе проект-смета документациясен эшләү барышында төгәлләштерелергә тиеш.

4.3 Су агызу схемаларын гамәлгә ашыру буенча төп чараларның техник нигезләмәләре

Хәзерге вакытта жирлек территориясендә үзәкләштерелгән канализация юк, индивидуаль торак йортлардан һәм жәмәгать биналарынан агып чыккан сулар йорт яны кишәрлекләрендәге калкулыкларга һәм септикларга чыгарыла.

Гамәлдәге һәм проектлана торган торак йортларның индивидуаль хужалары өчен, шулай ук административ биналар өчен үзәкләштерелгән су агызу булмаса, тулы биологик чистарту жайланмаларынан файдалану тәкъдим ителергә мөмкин.

Су агызу системасын камилләштерү, санитария хәлен яхшырту, су объектларының пычрануын киметү өчен жирлекнең торак пунктларын биологик һәм хужалык-көнкүреш калдыкларын тирәнтен чистарту буенча автоном жайланмалар белән тәмин итү зарур. Чистарту һәм зарарсызландыру нәтижәсендә барлыкка килгән агып торган сулар индивидуаль йорт

билэмэләре территориясенә су сибү өчен файдаланыла яисә су агымына җибәрелә, ә актив ләм һәм утырым компостлаштыру өчен, соңыннан туфракка ашлама буларак кертелә.

4.4 Үзәкләштерелгән су агызу системасының яңа төзелә торган, реконструкцияләнә торган һәм эксплуатациядән чыгарырга тәкъдим ителә торган объектлары турында белешмәләр

Хәзерге вакытта җирлек территориясендә үзәкләштерелгән канализация юк, индивидуаль торак йортлардан һәм жәмәгать биналарыннан агып чыккан сулар йорт яны кишәрлекләрендәге калкулыкларга һәм септикларга чыгарыла.

4.5 Су агызуны гамәлгә ашыручы оешмалар объектларында диспетчерлаштыру, телемеханизацияләү системаларын үстерү һәм су агызу режимнары белән идарә итүнең автоматлаштырылган системалары турында белешмәләр

“Урта Курса авыл җирлеге” муниципаль берәмлеге территориясендә үзәкләштерелгән су агызу системасы юк.

4.6 Җирлек, җирлек территориясе буенча торбаүткәргечләр (трассалар) узучы маршрутлары вариантларының, су агызу корылмаларын төзү өчен планлаштырыла торган майданчыкларның урнашу вариантларының тасвирламасы һәм аларны нигезләү

“Урта Курса авыл җирлеге” муниципаль берәмлеге территориясендә үзәкләштерелгән су агызу системасы юк.

4.7 Үзәкләштерелгән су агызу системасы чөтәтләренә һәм корылмаларының саклау зоналары чөкләре һәм характеристикалары

“Урта Курса авыл җирлеге” муниципаль берәмлеге территориясендә үзәкләштерелгән су агызу системасы юк.

4.8 Үзәкләштерелгән су агызу системасы объектларын урнаштыруның планлаштырыла торган зоналары чөкләре

“Урта Курса авыл җирлеге” муниципаль берәмлеге территориясендә үзәкләштерелгән су агызу системасы юк.

5 БҮЛЕК. "ҮЗӘКЛӘШТЕРЕЛГӘН СУ АГЫЗУ СИСТЕМАСЫ ОБЪЕКТЛАРЫН ТӨЗҮ ҺӘМ РЕКОНСТРУКЦИЯЛӘУ ЧАРАЛАРЫНЫҢ ЭКОЛОГИК АСПЕКТЛАРЫ"

5.1 Пычраткыч матдәләр чыгарып ташлауларны киметү планнарындагы чаралар, экологик нәтижеләлекне арттыру программалары, әйләнә-тирә мохитне саклау чаралары планнары турында белешмәләр

“Урта Курса авыл жирлегә” муниципаль берәмлеге территориясендә үзәкләштерелгән су агызу системасы юк.

5.2 Агып төшүче сулар явым-төшемнәрен утильләштергәндә әйләнә-тирә мохит өчен куркынычсыз ысуллар куллану турында белешмәләр

Хәзерге вакытта жирлек территориясендә үзәкләштерелгән канализация юк, индивидуаль торак йортлардан һәм жәмәгать биналарыннан агып төшүче сулар йорт яны кишәрлекләрендәге калкулыкларга һәм септикларга жибәрелә.

Агып төшүче су явым-төшемнәрен утильләштерү ысуллары проектлауның киләчәк стадияләрендә төгәлләштереләчәк.

6 КИСЭК. "ҮЗЭКЛЭШТЕРЕЛГЭН СУ АГЫЗУ СИСТЕМАСЫ ОБЪЕКТЛАРЫН ТӨЗҮГЭ, РЕКОНСТРУКЦИЯЛЭҮГЭ НЭМ МОДЕРНИЗАЦИЯЛЭҮГЭ КАПИТАЛ САЛУЛАРГА ИХТЫЯЖНЫ БЭЯЛЭҮ"

Су агызу схемаларын гамэлгэ ашыру буенча төп чаралар исемлеге 23 нче таблицада китерелде.

23 таблица - Су агызу схемаларын гамэлгэ ашыру гамэллэре

№ п/п	Үз эченэ алына торган объектларның исеме нэм исемлеге	Гамэлгэ ашыру сроклары	Сату бэясе, мең сум.										
			Барысы	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035-2040
1	Социаль эһемияткэ ия объектлар янында төрле модификациялэрдэ (ЛОС) хужалык-көнкүреш агынтыларын биологик нэм тирэнтен чистартуның локаль жайланмаларын урнаштыру, шул исэптэн	2026-2040	3500,0			500,0		500,0		500,0		500,0	1500,0

* - Капитал салуларның бэясе НЦС 81-02-19-2025 “Жыентык номер 19. Шәһәр инфраструктурасы биналары нэм корылмалары” нэм НЦС 81-02-14-2025 “Сборник номер 14. Тышкы су белән тээмин итү нэм канализация челтэрлэре” нигезендэ. Су белән тээмин итү системасын үстерү проектларын гамэлгэ ашыруның төгэл бэясе проект-смета документациясен эшлэу барышында төгэллэштерелергэ тиеш.

Жирлекнең перспективалы үсешен исэпкэ алып, су агызу системасының сыйфатын нэм ышанычлылыгын арттыру чараларына капитал салулар күләме якынча 3 500,0 мең сум тәшкил итэчэк.

Капитал салуларның бэясе эксперт бэялэмэлэрэннән, аналог объектлар буенча жыелма смета исэп-хисапларыннан, барлыкка китерелэ торган куэт берэмлегенэ чагыштырма чыгымнардан чыгып билгелэнэ. Нэр проект буенча проект-смета документациясен эшлэгэндэ бэя төгэллэштерелергэ тиеш. Финанслауның төп чыганакалары булып торалар:

- республика бюджеты акчалары;
- муниципаль берэмлек бюджеты акчалары;
- инвестиция программасы нигезендэ тоташкан өчен түлэүдән алынган акчалар;
- тарифка инвестиция өстәмэсе өлешендэ алынган акчалар;
- кредит акчалары нэм муниципаль заем;
- предприятиялэр, заказчы-төзүчелэр акчалары;
- законнардэ каралган башка чаралар.

7 БҮЛЕК. "ҮЗӘКЛӘШТЕРЕЛГӘН СУ АГЫЗУ СИСТЕМАСЫН ҮСТЕРҮ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕНЕҢ ПЛАНЛЫ КҮРСӘТКЕЧЛӘРЕ"

Хәзерге вакытта жирлек территориясендә үзәкләштерелгән канализация юк, индивидуаль торак йортлардан һәм жәмәгать биналарыннан агып төшүче сулар йорт яны кишәрлекләрендәге калкулыкларга һәм септикларга жибәрелә. Чистарту чокырлары һәм септиклары житәрлек дәрәжәдә гидроизоляциягә ия түгел, бу туфракны һәм грунт суларын пычратуга китерә.

**8 БҮЛЕК. "ҮЗӘКЛӘШТЕРЕЛГӘН СУ АГЫЗУ СИСТЕМАСЫНЫҢ АЧЫКЛАНГАН
ХУҖАСЫЗ ОБЪЕКТЛАРЫ ИСЕМЛЕГЕ (АЛАР АЧЫКЛАНГАН ОЧРАКТА) ҺӘМ
АЛАРНЫ ЭКСПЛУАТАЦИЯЛӘҮГӘ ВӘКАЛӘТЛЕ ОЕШМАЛАР ИСЕМЛЕГЕ"**

“Урта Курса авыл жирлегә” муниципаль берәмлеге территориясендә үзәкләштерелгән су агызу системасы юк.

НЭТИЖЭЛЭР ҺӘМ ТӘКЪДИМНӘР

Авыл жирлеген үстерүдә өстенлекле проблемаларның берсе-халыкны сыйфатлы эчәр су белән тәмин итү, аны хәл итү сәламәтлекне саклау, эшчәнлек шартларын яхшырту һәм халыкның тормыш дәрәжәсен һәм сыйфатын күтәрү өчен кирәк. Бүгенге көндә “Урта Курса авыл жирлеге” муниципаль берәмлеге территориясендә су белән тәмин итү системасы канәгәтләнәрлек хәлдә.

Су белән тәмин итү системаларын үстерүнең төп юнәлешләре булып тора:

- су алу корылмалары жиһазларын модернизацияләү;
- тузган су челтәрләрен реконструкцияләү;
- Түбән Курса авылында су белән тәмин итү челтәрләрен капитал ремонтлау.
- Куравайн авылының су жыю манарасында су эзерләү системасын урнаштыру;
- Урта Курса авылын су белән тәмин итү системасын үстерү. Су агызу системаларын үстерүнең төп юнәлешләре:
- торак пунктларда хужалык-көнкүреш агынтыларын биологик һәм тулысынча чистарту буенча локаль жайланмалар төзү.

Санитария-гигиена таләпләре нигезендә эчәр су белән тәмин итү чыганагын тәмин итү, яңа линияләр төзү һәм техник, санитария чараларын гамәлгә ашыру исәбенә гамәлдәге су белән тәмин итү системаларының нәтижәлелеген һәм ышанычлылыгын арттыру, су алу һәм транспортировкалау системаларын үстерү буенча бурычлар комплексын башкару тәкъдим ителә.

Кече торак пунктларда үзәкләштерелгән системалар төзү 1 куб. м агымны чистартуның үзкыйммәте артык зур булу сәбәпле икътисадый яктан отышлы түгел. Торак пунктлар төрле модификацияләрдә хужалык көнкүреш агынтыларын биологик һәм тирәнтен чистарту буенча автоном жайланмалар белән жиһазландырылырга мөмкин.

ӘДӘБИЯТ ИСЕМЛЕГЕ

1. 07.12.2011 елгы № 416-ФЗ «Су белән тәмин итү һәм су агызып жибәрү турында» РФ Федераль законы.
2. РФ Хөкүмәтенен 05.09.2013 елгы № 782 карары «Су белән тәмин итү һәм су агызып жибәрү схемалары турында»
3. СП 31.13330.2021 «Су белән тәмин итү. Тышкы челтәрләр һәм корылмалар»..
4. СП 30.13330.2012 «Биналарның эчке сууткәргечләре һәм канализациясе».
5. СанПиН 1.2.3685-21 «Яшәү мөхите факторларының кеше өчен куркынычсызлыгын һәм (яки) зыянсызлыгын тәмин итүгә карата гигиеник нормативлар һәм таләпләр».
6. СанПиН 2.2.1/2.1.1.1200-03 «Санитар-саклау зоналары һәм предприятиеләрнең, корылмаларның һәм башка объектларның санитар классификациясе».
7. СП 129.13330.2019 «Тышкы челтәрләр һәм корылмалар. Су белән тәмин итү һәм канализация».

Приложение 1 - Схема сетей водоснабжения с. Верхняя Корса

Приложение 2 - Схема сетей водоснабжения д. Нижняя Корса, д. Средняя Корса

Приложение 3 - Схема сетей водоснабжения д. Алан

Приложение 4 - Схема сетей водоснабжения д. Курайван

Приложение 5 - Схема сетей водоснабжения с. Сарай-Чекурча

- Узел, разветвление
- Потребитель
- Водонапорная башня
- Водопроводный колодец
- Источник водоснабжения (скважина, родник)
- Насосная станция
- Участок водопроводной сети